

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 18. (78.) évf.

10. szám. 2008 október

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Reformáció napi gondolatok a Házsongárdi temetőben

Sárguló levelek közt sétálok a Házsongárdi temetőben. Ősze borult a táj, és emlékek sokasága jut eszembe. Meghatározó élmény volt számomra a teológiai tanulmányaim éve alatt, amikor a felsőbb éves kollégákkal kijöttünk ide, az erdélyi magyarság híres pantheonjába, és a nagy unitárius elődeink sírjait csoportokba verődve megtakarítottuk, hogy előkészítsük a reformáció ünnepére. Minden év október 31-én főhajtással megkoszorúztuk azok sírját, akik az évtizedek, évszázadok távlatából szellemi hagyatékukkal és emberi magatartásukkal egyházunk fáklyavivői voltak.

A temetők általában a múltidézés megszentelt helyei is. Ezt még inkább elmondhatjuk a Házsongárdról, hisz Európa egyik legrégebbi temetője, amely a reformáció századaiig nyúlik vissza (1585), és azóta folyamatosan „élő” hely. A Házsongárd paszteliszínű fái alatt a reformáció ünnepén az október végi nap erőteljesen ugyan, de mindig utat tört magának és a porladó kövek közt életre kel a múlt. Itt eszméltem rá először az ünnep, az emlékezés időfelettségére.

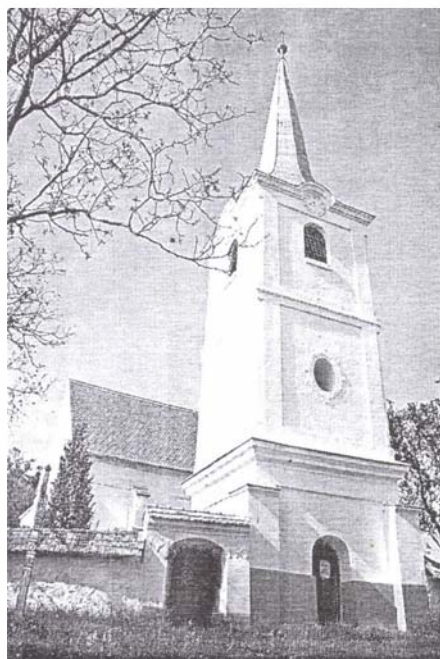
Van, akire emlékezzünk szeretettel és nagybecsüléssel. „A szeretet a megértett dolognak gyönyörűséggel való megőlése” – tanítja Apáczai Magyar Encyclopaediája. Átöleljük, magunkhoz szorítjuk gyönyörűséggel azok életét, akik előttünk jártak. Amikor róluk beszélünk, nem a halál pár perces tusája s a temetések pár órási gyásza ragad magával, hanem az, ahogyan lüktetett, hullámzott velük, bennük, általuk is az élet.

A reformáció századából csak kevés síremlék maradt meg ebben a temetőben, de a nagy elődök, akik itt pihennek, és még mindig áll porladó köveiken a nevük, csakis a múltot állva haladhattak előre.

Szükségük volt nekik is példaképekre, a szikrára, a lánglelkű szónokokra, az el-

veikért meghalni kész hitvitázókra. A kolozsvári Házsongárd konkrét terét kitégíthatjuk, és nagyobb összefüggésbe helyezhetjük a reformáció lényegét.

Elmondhatjuk, hogy német reformáció nélkül nincs magyar, szász, kolozsvári

reformáció sem. Luther nélkül nincs sem Kálvin, sem Zwingli, sem Honterus, sem Melius, sem Dávid Ferenc.

A 16. században három fő tényező alakította a magyar történelmet és művelődéstörténetet: az ország három részre szakadása, a reneszánsz eszméinek továbbélése, valamint a reformáció megjelenése és terjedése. Az új vallás prédikátorai azt hirdették, hogy Isten és az emberek között nincsen szükség közvetítőre, és a Bibliát le kell fordítani a nemzeti nyelvekre. Abban az időben, amikor a szerzetesek a magyar kódexeket másolják, más

pontjain az országnak útnak indul az új mozgalom, amely megváltoztatja a nyugati ember egész kultúráját. A magyar reformáció az ősforrásból merített: Wittenbergből, Luther személyes környezetéből hazaérkező diákok hozták magukkal az új hitelveket. Magyarország akkori Európához közelségét bizonyítja, hogy az új áramlat milyen gyorsan és milyen töretlenül terjedt át magyar földre. A 16. század húszas éveiben már mindenfelé feltűnnek az újítások, amit leginkább a régihez ragaszkodók tiltakozásából lehet megállapítani. Ekkor veszi kezdetét a magyarországi németiség kultúráközvetítő hatása, ami fontos tényezője lesz a magyar művelődésnek. Az új felekezet alaprétege a polgárság, amint-hogy külföldön is a protestantizmus leginkább a polgári osztály ügye. Fellépése egybeesik a polgári öntudat kifejlődésével, és ezért sokan úgy is tekintik, mint a polgárság vallási kifejeződését. De a protestantizmus nem forrott szükségképpen eggyé a polgársággal. A 16. században valami előről kezdés, „ezentúl másképp lesz” hangulat jelent meg az európai életnek valamennyi területén. Az újrakezdés, az éltető ősforrásokhoz való visszatérés teremtette meg a humanizmust. Már nem az antik ősforrásokhoz kívánnak visszatérni, hanem az ókereszténység romlatlan formáihoz – megtartva az olasz humanizmus ujjongó lelkesedését és pedagógiai jellegét. Magyarországra és így Erdélybe is a reformáció és humanizmus ilyen összefonódottan jön már át Németországból, Erasmus és Luther tanítványaival. Aki valami újat érez, vagy akar ebben a században, mind a reformációban keresi annak megvalósítását. Ennek az újrakezdésnek friss levegője csap meg bennünket, ha a magyar reformátorok életére vonatkozó feljegyzéseket olvassuk. Valami kalandos, izgalmas, lovagias volt ezekben a Wittenbergből hazaérkező férfiakban, ajkukon az új terjeszkedő igazsággal. S nem voltak röghöz kötve, mindenütt otthon voltak, ahol prédikáltak. Sokan közülük ezermesterek, mint az olasz reneszánsz

folytatás a 4. oldalon

Molnár B. Lehel

Búzaérlelő szeretet, hála

Őszi hálaadás közelségében Móra Ferenc *Mindennapi kenyere* című novellája ötlött fel bennem. Asztalnál ül a szégyenséggel küszködő édesanya kisháival: „– Mindennapi kenyereket adjak nekünk ma...

– Édesanyám – állítottam be közé és a jó Isten közé –, mit vacsorázunk máma? – Háromfélit: kenyeret, haját, bélit.”

Aztán arról olvashatunk, hogy a kisgyerek valamiféle szolgálatot tett az egyik tehetősebb asszonynak és ajándékképpen egy nagy karéj fehér kenyeret kapott.

„Szaladtam kifelé a kenyérrel, s már a kisajtóban beleharaptam. De abban a percben eszembe jutott édesanyám sápadt képe, s a falat nem ment le a számon.

»Lesz öröm, ha hazaviszem neki« – gondoltam magamban, Édesanyám azon-

ban nem örült meg a kenyérnek. Inkább sírva fakadt, s visszakinálta az ajándékot.

– Én már megettem a másik karajt – mondtam fülig elvörösödvé.

Anyám meg azon erősködött, hogy ő is vacsorázott már.

– Hanem tudod mit? – törülgette meg a szemét édesanyám. – Eltesszük a kenyeret édesapádnak. Jólesik neki, ha hazajön a szőlőből.

Hanem azt már én nem értem ébren. Csak hajnalban ébredtem föl arra, hogy édesapám ellenkezett édesanyámmal.

– Nem viszem ki a kenyeret, fiam. Egyétek meg magatok. Engem ellát oda-kint ebéddel az öreg eperfa.

– Minket se kell félteni! – erősködött édesanyám, s beletette a kenyeret a tarisznyába.

– Jó az Isten, ma is ad az annyit, mint tegnap.

Hát éppen annyit adott. Papsajtocskát, sárgarépácskát, krumplicskát, de még egy darab sajtocskát is találtunk a láda fenekén. Olyan száraz volt már az, hogy a kés nem fogta, örült is annak édesanyám nagyon, mert így nekem adhatta.

– Nekem nem mén bele ez az öreg fogam, fiacskám.

Még akkor is a sajtot majszoltam, mikor az édesapám hazaért a szőlőből. Vigan csóválta meg a tarisznyáját:

– Találd ki, mit hoztam neked!

– Mit ugyan? Tán fürjecskét? – ugrottam elé lelkendezve.

– Többet ér ez annál, nagyobb ritkaság is – ragyogott a szeme édesapámnak, s kiszedte a tarisznya csücskéből a nagy kincset.

– Nézd e, madárlátta kenyér!

folytatás a 4. oldalon
Makkai-Ilkei Ildikó

Az alább közölt ima a székelyudvarhelyi egyházkör második választói közgyűlésén, szeptember 20-án Székelyudvarhelyen hangzott el.

Békekérő imádság

Hívó gyermekeid olthatatlan békevágásával állunk meg ma előtted, Atyánk, s valljuk lelkesítő örömmel: De jó nekünk itt laknunk nálad, Békesség áldott Istene! De jó nekünk a hétköznapi vasott sarúit leoldva eléd borulni s megtépett lelkünk alázat-köntöseben titkos citerák gyógyító hangjait hallani! Ma különösen jóleső érzés tölt el, amikor is megszentelő jelenlétben finomabb hangokra vált a lélek, hiszen az útnak, amely ma Eléd vezetett, egyetlen lépte sem volt kikövezve: mi a bűnbánat rejtett ösvényein jöttünk e helyre, jó Atyánk... Nagy búsulásunkat, fojtó aggodalmunkat, zaklatott lelkiismeretünket vonszoltuk Eléd, azokat a sajgó sebeket, amelyeket egymásnak osztottunk, amikor mellőztünk Téged.

Tudjuk, Atyánk, hogy késői bánat, sovány vigasz a léleknek, de hidd el nekünk, hogy azóta számtalanszor megbántuk és megszenvedtük, hogy csökönységünkkel felborítottuk egy közönség békéjét, megtéptük nyugalalmát, hitét és sok-sok kétséget támasztottunk a palást alatt dobogó szívek tisztasága és önzetlensége iránt. Súlyos tények ezek, de sajnos igazak! Éppen ezért, Atyánk, hadd vezekeljünk, hiszen vétkeinknél már csak szívünk nehezebb, mióta ölmet öntött lelkünkbe önnön bíránk, az éber lelkiismeret... Látod, ma már nem érvelünk, nem magyarázkodunk, egymásra sem mutogatunk... Ma csak azt sajnáljuk, hogy amitől másokat óvtunk, az történt meg velünk.

Ezért köszönjük, Atyánk, neked, a ránk fordított figyelmet és azt az újabb esélyt, amelyet most igyekszünk okosan megragadni azért, hogy bizonyíthassunk, hogy korábbi tévelygéseinket jóvá teheszük. Hiszen legutóbb újra megtapasztaltuk, hogy

csak a Veled való világ az isteni, és hogy csak az a létforma elfogadható és emberi, amelyen a Te áldásod nyugszik!

Adósaidd voltunk mindig, és legutóbb is azok maradtunk, hitványabbak, mint aki talentumát elásta. Mert mi e takarékon szövetségeseket kerítettünk, zsoldosokat vettünk, hogy magunknak hatalmat szerezzünk, mások fölül kerekedjünk... Holott a Te legjobb fiad minden idők követői számára világosan fogalmazott, mikor ezt mondta: „Aki közületek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok, és aki közületek első akar lenni, az legyen mindenki szolgálója.”

Segíts hát, jó Atyánk, hogy a mai napon az ő szellemében cselekedjünk! Az önvizsgálat során letisztult elménkkel, békeségre vágyó, csendesedett szívvel, elfogulatlan és tisztult lelkiismerettel élhessünk e Tőled kapott újabb esély lehetőségével, amelyben megbocsátó türelmed, jóságod és szereteted jeléül újból kezünkbe adtad a választás és a döntés jogát, szabadságát, de a komoly felelősség tudatát is, azzal az atyai szigorítással, amelyet a próféta így fogalmazott meg hasonló helyzetben: „Íme, előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.”

Végül köszönjük Neked azt a gyógyírt, amelyről Ady szavával mi is elmondhatjuk: „Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott...” Ezt a megkönnyebbülést, súlytalan lebegést, ezt a fölemelő tisztaságot, ezt a gyöngyharmatos réteg gyanánt tündöklő, friss lelkiismeretet köszönjük meg újból és újból Neked, Atyánk, és kérünk, segíts, pásztorolj, viseld gondunkat, hogy ezt az áldással fölerő drága kincset mindörökre megtarthassuk és országod építésére gyarapíthassuk.

És most hajlítsd mindnyájunk jobb kezét szívére, s a tiszta lelkiismeret csendes hangján ismételd el a mi fogadalmunk mai napra különösen érvényes jelszavát: „csakis az egyház érdekeit tartva szem előtt... Isten engem úgy segéljen!” Ámen.

Katona Dénes

Megnyitotta kapuit a tordai Jósika Miklós Magyar Elméleti Líceum

Izgatottan és rég nem tapasztalt örömmel vártuk szeptember tizenötödikét. Ez az iskolakezdés mindnyájunk szívét megdobogtatta. Ez a kezdet azért volt merőben más az előbbiekénél, mert fél évszázados kényszerszünet után újra megnyithatta kapuit az önálló magyar iskola Tordán. Hivalkodás nélkül mondható, hogy az utóbbi ötven év átütő magyar sikere ez! Új kezdet új lehetőségekkel! Napnál világosabban bizonyosodott, hogy nem az a jog, amit nekünk adnak, hanem amit nem vehetnek el tőlünk! Nem vitathatják el nemzeti közösségünkétől az anyanyelven-tanulás jogát, önazonosságunk megőrzésének lehetőségeit. De nekünk is élnünk kell a kínáló lehetőségekkel, különben Sütő András szavai beigazolódnak rajtunk, hogy „nyelvből kiesve létének céljából is kiesik az ember”.

Küzdelmes és fájdalmas út vezetett az önálló magyar iskola megszületéséig. A tordai unitárius lelkész, Kiss László tragikus halála még elszántabbá tette az iskoláért folytatott harcot. Még a kezdetben bizonytalankodóknak vagy éppen ellenkezőknek is be kellett látniuk, hogy valóban szükség van a magyar iskolára. Helytálló az a megállapítás, hogy csak ép nyelven szólalhatnak meg ép gondolatok és csak ép lélekben lakozhatnak ép nemzeti érzések. A sérült nemzettudat lefegyverez, képtelenné tesz a felelősség- és áldozatvállalásra! A felemás beszéd kétségtelenül felemás lélek jele! S ha a szavunk már nem tiszta, bizonyára a lelkünk sem lehet az! A tordai magyar közösség – néhány kivételtől eltekintve – felismerte a vissza nem térő történelmi lehetőséget. Felismerte, hogy vészes időkben a meggondolatlanlanság: vétek! Ezért egy emberként fogott össze tanfelügyelő, lelkész, egyházközségi gondnok, tanár, tanító, szülő, vállalkozó, diák, hogy megvalósuljon az oly régen áhított önálló magyar iskola-alapítás. És hála Istennek, sikerrel járt az összefogás!

Örökkévaló és Mindenható Isten!

[...] Áldd meg pedagógusainkat, akik ezt a munkát lelkiismeretesen, hivatásszerűen és elkötelezetten kívánják végezni. Áldd meg a tudásra szomjas gyermek- és ifjúsereget szorgalommal, kitartással, és értesd meg velük, hogy alacsony követelményekhez nem lehet felnőni. Csak a magasra állított mérce növelhet. Figyelmeztess gyermekeinket, hogy nem elég jó szakemberré válni, jó közösségi embernek is kell maradni! Áldd meg a szülőket, jó erővel és egészséggel, munkabírással, hogy tudjanak biztos megélhetést teremteni itt, a szülőföldön. Áldd meg Kiss László lelkész emlékét, aki a legdrágábbat, életét adta áldozatul gyermekeink, nemzeti közösségünk jövőjéért. Áldj meg szabadsággal, mert a szabadság nem más, mint az értékekben való kiteljesedés feltétele, nemzeti közösségünk megmaradásának záloga. Áldd meg mindazokat, akik önmagukat nem kímélve teljes segítséget nyújtottak az iskola beindításához és felújításához. Áldd meg tanévkezdésünket, anyanyelven folyó oktatásunkat, közösségépítő és -összefogó munkánkat, és biztass a Szentírással, hogy „ne a meghátrálás emberei legyünk, hogy elveszünk, hanem a hitői, hogy életet nyerjünk”. Ámen.

A korábbi tanévnyitók alkalmával csak egy „utolsó” Miatyánk jutott nekünk, magyaroknak. Ilyenkor mindig eszembe jutottak Dsida Jenő szomorú sorai *Az utolsó Miatyánk* című verséből. De hála Istennek, számunkra nem jött el „a lámpaoltás”. Mi nem akarunk „aludni, aludni!”. Ránk – hála Istennek – nem „hat az altató már!” és nem akarunk rezignáltan belenyugodni a „minden mindegy” érzésébe.

Hiszem, hogy a magyar iskola hatásos ellenszere a létünket fenyegető asszimilációnak. Hiszem, hogy a templom, az iskola és a család szétbonthatatlan egységében rejlik tordai magyar közösségünk megmaradásának záloga.

Háromszázöt magyar diák szemének csillogása – Sütő András közismert gondolatait parafrázálva – jövőnknek megannyi lámpása a meglódult időben.

Az álom beteljesült, de a munka nem ért véget. Valójában csak most kezdődik. Adja Isten, hogy gyermekeink ne csupán jó szakemberekké váljanak az iskola oktató és nevelő munkája révén, hanem maradjanak meg elkötelezett, jó közösségi, jó magyar embereknek is!

Józsa István Lajos

Reformáció napi...

folytatás az 1. oldalról

egyetemes emberei: ilyen az unitárius lett Heltai Gáspár is (1520–1575), aki író, fordító, stílusreformáló, költő, szónok, nyomdász, amire éppen szükség van. A korszak egyik legnagyobb magyar reformátora, Dávid Ferenc, egyházunk megalapítója is nyughatatlan lelkének, az igazság szüntelen keresésnek volt a rabja. Az 1568-as tordai országgyűlés elsőként mondta ki, hogy vallása miatt senkit se üldözzenek, és „a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, ki-ki az ő értelme szerént és az község, ha venni akarja, jó, ha nem pedig senki kényszerítéssel ne kényszerítse az ő lelke azon meg nem nyugodván...”. Európában, amikor Szent Bertalan éjjelén hugenották ezreit mérszáróltál le hitükért, Erdély a felekezeti béke szigete volt, otthont nyújtva közelről és távolról érkező üldözötteknek.

A dávidferenci örökség továbbvivői közül a legrégebbieknél hiába keressük sírját a Házsongárdi temetőben. Az enyé-

szet áldozatai lettek a porladó kövek, de a nagy elődök szellemi hagyatékából új embertípus nőtt ki. Az az embertípus, melyet többé már nem a tekintély tisztelete tart meg hitében, hanem személyes meggyőződése, és aki kész meggyőződéséért szembefordulni akár hatalommal is. A vallási eszmék belső dialektikájából következett, hogy akik elvetették a dogmákban való feltétlen hitet, és a kételkedés álláspontjára helyezkedtek, azok számára nem volt többé megállás. A protestantizmus ezer meg ezer belső formaváltozáson ment keresztül, míg Luther óvatos reformjától a modern protestantizmus mindent megértéséig és mindent megbocsátásáig vezetett. A katolicizmus ereje a történelemmel dacoló stabilitás, a protestantizmusé a fejlődés dinamikája. Az új kultúra minden eddiginél gyorsabban tört utat magának. Ezt segítette az is, hogy nyomdák létesültek szerte az országban, Gyulafehérvártól Kolozsvárig, Abrudbányától Debrecenig és Sárospatakig, s így emberek tömegei szerezhettek műveltséget.

Az erdélyi nyomdákban kikerült reformációkori szellemi termékek szerzői, ha nyomtalanul bele is simulnak a földbe, sír nélkül is hirdetik, hogy a testi halál csak a pillanatnak hódoló, önző emberi életnek jelenti a véget. Az önzetlen Isten- és emberszolgálatban eltöltött életük azonban örökre beépült a szűkebb unitárius és a tágabb magyar közösség erkölcsi, társadalmi és tudományos életébe.

Későre jár a Házsongárdi temetőben, és gondolatban újból végigjáróm a közel ötven unitárius sírt. Unitárius pantheon ez a javából, ahol Szentábrahámi L. Mihály, Járai Sámuel, Bölöni Farkas Sándor és Brassai Sámuel felújított sírja is hirdetik, hogy az újabb generációk éltetik a múlt örökségét. A korszak pedig ott zöldellnek Káli Nagy Elek, Kriza János, Jakab Elek, Paget János, Pákei Lajos, Kővári László, Ferencz József, Boros György, Varga Béla, Kis Elek, Kelemen Lajos, Kovács Lajos, Erdő János és a többiek halhatatlan sírján tanúbizonyságként annak, hogy voltak, vannak és lesznek, akik továbbviszik a reformáció örökségét.

Búzaérlelő...

folytatás a 2. oldalról

Tulajdon az a karaj kenyér volt, amit én adtam az édesanyámnak, az édesanyám meg neki. Hármunknak mindennapi kenyere.”

Azóta tudom, mi az a „mindennapi kenyérünk.”

Talán e sejtelemmel állunk meg az őszben, mint akik valamit megérezünk, megtapasztaltunk abból, hogy mit jelent a mindennapi kenyér, kenyérünk. És ez áldott sejtelmet magunkban hordva megállunk egy pillanatra megfáradt arcú, megfáradt kezű, megfáradt szívű emberek. De fáradozánk idén sem volt hiábavaló, mert el tudjuk mondani, milyen jó, hogy van hova hazatérni, van kikért imádkozni, és van mit megköszönni Istennek, amely áldás nem más időben, nem más országban, hanem itthon adatott meg. Itthon, e dombokon, e kertekben.

„Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
Hol éreztem az életemet
S hol döltek, épültek az oltárok.
Köszönöm az én értem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sírást,
Köszönöm tört szívű édesanyámat,
S hogy te leszel a halál, köszönöm.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott.”
(Ady Endre)

Köszönjük, hogy mindenütt ott volt az Isten, ahova elindultunk. Ahova elvetették a magot, az élet csíráit, milyen jó volt látni

a zöldbe játszó mezőket, s tudni, hogy az anyaföld magába fogadja kezéből az életet, a kenyeret. És a magok mellé hullott a kérés szánkból, szívünkéből: Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.

Te voltál ott, ahol kicsirázott a mag, ahol daloltak a búzamezők. Te voltál az esőt kérő, napsütést óhajtó szavak hátterében, és megóvtad e földet jégesőtől, árvízről, mert őszinte imádság szállt Hozzád.

„Hol éreztem az életemet.”

Érezni az életet csak itthon lehet. Csak az otthoni tájakon dobban meg talpad alatt e föld szíve. Érezni az életet emlékeivel, vágyaival, ami volt előtte, és ami jön majd utánad. Azt a küzdelmet és vágyakozást, ami eddig is dobogtatta nagyapáid, nagyanyáid szívét. És a tiédet is lázba hozza.

„Köszönöm az én értem vetett ágyat,
/ Köszönöm neked az első sírást, / Köszönöm tört szívű édesanyámat, / és apánk kezét.”

Az őszi hálaadás ünnepe hiányos lenne, ha nem állnánk meg a mindenkori küszködők alakja vagy emléke mellett.

Tamási Áron *Bölcső és bagoly* című írásában olvastam, hogy a cseperedő kisfiút az édesapa felküdte a havasra, hogy vigyen sót a tinóknak. Visszafelé jövet azonban utolérte a nagy vihar. Ő maga sem tudta, hogyan vergődött le a völgybe. „Amikor a makkos erdőnek már a szélén jártam, hát a korai alkonyatban egy kicsike, fúrge és fiatal asszony tűnt fel, amint szembejött velem, mindenre gondoltam,

csak arra nem, hogy épp az anyám lesz a fúrge kicsi asszony. Pedig édesanyám volt, mert amikor meglátott örömeiben mindjárt felkiáltott, majd odafutott hozzám, és átölelt. Tudtam, hogy értem jött, mert úzte az aggodalom.”

Kenyer és búzakaralász mellett mondjunk köszönetet a szüleinkért, akik először mondták ki velünk a fohászt a mindennapiért.

„Hol döltek, épültek az oltárok.”

Köszönjük, Istenünk, hogy itt, e dombokon, Erdély-szerte épültek templomok. Mennyi áldozattal épültek fel! Köszönjük, hogy nemcsak múltunk, jelenünk is van, mennyi lélekkel tele találkozás, gyermekmosoly és könny a templomok piacán, ifjaink sokszori helytállása, telt templomok szívdobbanása.

Termésben gazdag évet tudhatunk magunkénak. De ünnepünk csak úgy lehet teljes, ha megosztjuk azt, amink van. Móra Ferenc *Vérem* című csodálatos története erről szól. Miután Isten megteremtette a világot, magához hívatta angyalait, és arra kérte őket, hogy mondjanak véleményét: van-e valami híja az alkotásnak? Ők azt válaszolták, hogy hát minden tökéletes, de a búza kalásza bizony elég hitványra, gyengécskére sikeredett. Erre a jó Isten azt mondta, hogy a búzát csak a szeretet tudja aranylová, kövérré, finommá érlelni, s így várni kell, amíg valaki megérdemli a jó kalászokat. Történt egyszer, hogy két testvér kiment a szérűre, hogy búzát vessen. Az egyiknek nagy családja volt, a másiknak meg senkije. „Isten ne-

vében vessünk – mondták –, hogy majd Isten nevében arassunk.” Verejtékes munkával gondozták a vetést, és amikor elérkezett az aratás ideje, kimentek aratni és csépelni. Késő estig tartott a munka, és mindkét testvérnek lett egy-egy zsák búzája. Mielőtt hazaindultak volna, az idősebbik kiöntötte a zsák felé a szérűre, a másik felével meg elindult a testvére

földje felé. Gondolta: ő egyedül van, neki elég a félzsáknyi termés, de a testvérenek nagy a családja, náluk nagyobb a szükség. Ahogy át akart mászni a kerítésen, egyszer csak beleütközött valakibe, aki a hátán szintén egy fél zsák búzát cipelt. A testvére volt, aki szintén meg akarta lepni fivéréét. Ekkor – a mese szerint – megvilant az ég, nagy szél támadt, s a búzát szét-

hordta a világban. „Legyen megáldva az, amit a szeretet megszentelt – mosolygott le az Isten az égből, és azóta olyan bokros növéssű, dús kalászu, kővér szemű, isten-áldotta növény a búza!”

Szeretném, ha Isten, látva, ahogy élünk, ahogy szeretünk, ránk is lemosolyogna és így kiáltana: „Legyen megáldva az, amit a szeretet megszentelt.”

100 éves a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius templom

A Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházközség első lelkészét, Vári Albertet, 1905. július 2-án iktatta be hivatalába Ferenc József püspök, aki beiktató beszédében a templomépítésben jelölte ki a jövő nagy feladatát: „Méltán örülhettek székelyudvarhelyi testvéreim, hogy végre önálló lelkészetek van. De hol a templom, ahol vele együtt imádkozhattok?... Én szeretném hinni, hogy én még megérhetem, hogy rövid időn belül ismét eljöhessen hozzátok e nemes városban építendő templomotok felszentelésére.”

Nemcsak a székelyudvarhelyi egyházközség, de az egész egyetemes egyház érezte a templom építésének szükségességét. Az egyetemes egyház még 1891-ben gyűjtőívet bocsátott ki Ferenc József püspök, és id. Dániel Gábor főgondnok aláírásával. A gyűjtés öt éven keresztül folyt, viszonylag kevés eredménnyel. A csüggedni kezdő egyházközségnek újabb reményt adott a jótevők hagyatéka, a magánszemélyek adományai, a vármegyében lévő unitárius egyházközségek hozzájárulása, valamint az egyetemes egyház anyagi segítsége.

Végül is a pénz összegyűlt, s az egyházközség Pákei Lajos kolozsvári építész bízta meg a terv elkészítésével. Az Egyházi Képviselő Tanács által jóváhagyott terv kivitelezésével az egyházközség 1906. május 10-én Fekete Benjámin bízta meg,

Mindössze 104 nap állt az építész rendelkezésére.

1906 őszén már állt a templom, belsejének elkészítése és felszerelése ezután következett. 1907-ben a toronyba felkerült a budapesti Thury Ferenc harangöntő által készített kis- és nagyharang.

A keblitanács határozata értelmében: „Az egy Isten tiszteletére” felirat került a torony homlokzatára.

A *Keresztény Magvető* 1908 május-június száma nagy örömmel számolt be a templom építésének befejezéséről. Többek között ezeket írja: „A székelyudvarhelyi templomnak már a külseje is az újkor szellemét viseli magán [...], a rajta elömlő összhang igen kellemes benyomást tesz a szemlélőre. A szószék és úrasztala körül egyenlő távolságban csoportosulnak a hívek. [...] Azonban a templom nem külső alakjánál fogva nyer befolyást az emberiség lelkivilágára, amint ez a felavatási ünnepélyen is hangoztatva volt. Amely templom az újkor világhossága elől elzárkózik, amelyben a fejlődés és haladás törvényére átkot szórnak, s a tudományoknak verejtékkel szerzett fölfedezéseit kigúnyolják vagy a felekezeti gyűlöltég igéit hangoztatják: az volna bár Salamon temploma, de mégis... akadály a igaz vallásosságnak és boldogulásnak.”

1908–2008. Eltelt száz év, s mi nyugodtan mondhatjuk, hogy templomunk teljes mértékben teljesítette azt a küldetést, amelyet az építéskor neki szántak.

2008. szeptember 6-án és 7-én a templom építésére és felszentelésére emlékeztünk. 6-án a Kriza János szeretetthonban e sorok írója beszámolót tartott a templom építéséről és felszenteléséről. A Kékiringó néptáncgyűttes Erdély magyar régióinak népi táncaival szórakoztatta a közönséget. Nőszövetségünk tagja, Birki Júlia szavalata igazi élményt jelentett.

Szeptember 7-én úrvacsorával egybekötött ünnepi istentiszteletet tartottunk.

Az ünnepi szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte, az úrvacsorára előkészítő beszédet magam mondtam.

Hálát adunk Istennek a nagyszívű adakozókért, a lelkes építőkért, az evangéliumot hirdető lelkészekért, a buzgó és kötelességtudó vezetőkért, hívekért, a megvallott és megélt unitárius hitünkért, a gyülekezetünkért, mely Isten országát építette és építi.

Megemlékező ünnepségünkön a templomot megtöltötték a két székelyudvarhelyi gyülekezet tagjai. Az ünnepi istentisztelet keretében énekszámokkal szerepelt a 2. számú egyházközség kórusa, Máté Vilma vezetésével. Szalai Zsuzsánna

elszavalta Reményik Sándor *Templom és iskola* című versét.

Az úrvacsoravétel előtt a székelyudvarhelyi reformátusok testvéri üdvözlését Gede Mátyás református lelkipásztor tolmacsolta.

Hálát adunk Istennek a száz évért, és reménységgel tekintünk a jövőbe, amikor sok-sok unitárius fogja megtalálni az Isten országához vezető utat a mi templomunkban.

Kedei Mózes

Szentgerice és Magyarsovát

Maradandó lelki élményt köszönünk meg ezzel a néhány sorral a magyarsovát unitárius egyházköztség híveinek és papjának.

A Székelyföldről a Mezőségen át vezetett utunk. Dombos, nádas, hegy és erdő nélküli vidék ez, ahol a szétmálló kastélyokat az újabban gazdagodók villácskái és az egyre gyarapodó kispolgárok házai nővik túl. A táj, a benne élő emberek történelmformáló jelenvalóságával, szinte beüvöltött magyarországi rendszámú autókba: elrontottatok a történelmet, itt már csak a pusztulás a tiétek. Mi pedig fennhangon kérdeztük egymástól: hogy tudták kastélyokban élő magyar őseink ennyire elveszíteni ezt a földet, a Mezőséget?

Balázs Sándor szentgericei lelkész meghívására szép számmal érkeztünk, magyarországi és erdélyi unitáriusok Magyarsovátra, hogy egymást megismerve a jelenben megerősítsük önmagukat, s a jövőt is, amennyire lehet, kitapogassuk. Együttérző és együtt gondolkodni akaró emberek közösségévé kovácsolódtunk a bemutatkozások és a viták folyamán. Örvendtünk egymás személyes és közösségi sikereinek, s keserűen bólogattunk a tévedések és megaláztatások lelki partjain. Mindannyiunknak rendíthetetlen hitre van szükségünk ahhoz, hogy ezt a szétforgácsolódott, ellehetetlenített történelmi örökséget gyarapodó testi-lelki otthonná tegyük. Ha nem érezzük otthonunknak e tájat, ha nem nyújt elegendő biztonságot, elhagyjuk azt. Ha nem érezzük otthon magunkat a Kárpát-medencében, otthagyjuk azt; ha nem érezzük családnak a közösséget, otthagyjuk azt. Ezt a sok ott- és elhagyást, kítaszítottaságot és megtúrtságot szeretnénk megmaradássá visszazselidíteni. Lelkünk mélyén hisszük, hogy lehetséges ez. A Mezőségen „magyar világ” ebben az évszázadban bizonyára nem lesz, de azért a pro-

testáns templomok és a hajdani úri lakok visszavárják a jogos örökösöket. A Magyarországra kitelepedett erdélyi unitáriusok ebben az évszázadban bizonyára nem fognak Erdélybe visszatlepedni, de hisszük, hogy meghallják Anna néni zarándoklatra hívó énekét: Déva várán fehér zászló lengedez.

A rekkenő mezősegi augusztusi hőségben egy hétfői nap nem bír nagy jelentőséggel. De augusztus 11-ét ünneppé varázsolta az istentiszteletre hívó harangszó, a zsúfolásig megtelt templom, a sovát asszonyok zsoltáros és világi éneklése, az illatos fánk és a gazdag ebéd. „Fel akarjuk köszönteni magukat, meg akarjuk köszönni, hogy eljöttek hozzánk” – szóltak kedvesen a sovát asszonyok, és szerre énekeltek és szavaltak hitről, szeretetről, mártíromságról, kitartásról és örömről. Erdélyi és magyarországi szempár nem maradt szárazon. Most mi köszöntünk titeket, szeretett sovátiak, megtartó ígérettel.

Ígérjük, hogy a Déva várára kítűzött fehér zászló útmutatónk lesz mindennapi életünkben. Vele és általa vállaljuk azt a történelmi örökséget, amely nehéz ugyan, de szép is. Hasonlatos ahhoz az évszázados asszonyi ruhához, amelyet Barabássyné viselt az istentisztelet alatt, de amelyet Anna néni még Kallós Zoltánnak sem adott el, pedig nagyon tiszteli őt. Megtartjuk a hitet, és meg is valljuk, hogy Dávid Ferenc önfeláldozása a jövő számára se legyen fölösleges hősiesség.

Belekapaszkodunk a gondviselésbe, s az Ő segítségével teremtünk újra otthont, hogy szeretetben férjen meg egymás mellett a modern fejlődés a múltbeli hagyományokkal. Nem szűnünk meg álmodni az egy célról és egy akaratról, a visszazselidítésről és az összekovácsolásról. Végül, ha az Úr akarja és élünk, jövőre elvisszük gyermekeinket és unokáinkat is Erdélynek erre a csodálatos szigetére, és újra imára kulcsoljuk kezünket a magyarsovát Árpád-kori templomban. Hogy mindez így lehessen, szívünkben visszhangozni engedjük a gondnok úr templom előtt elmondott, biztató szavait, szemünket Isten törvényére vetjük, lábunkat a keskeny útra tesszük, és egymás terhét hordozzuk.

Székely Kinga-Réka

A János Zsigmond Unitárius Kollégiumban közel 1,14 millió lejből jött létre Erdély legkorszerűbb, 300 diák ellátására alkalmas étkezdéje. A beruházás 38 százalékát magyarországi, 27 százalékát romániai állami és közalapítványi, 6 százalékát magán-, 5 százalékát egyesült államokbeli támogatásokból, 24 százalékát pedig saját forrásból fedezte a püspökség.

Korszerű étkezdével nyitotta az új tanévet az Unitárius Kollégium

Ünnepélyes keretek között avatták fel tegnapi Kolozsváron a János Zsigmond Unitárius Kollégium alagsorában kiépített diákétkezdét. A magyarországi, romániai, egyesült államokbeli, illetve egyházi és egyéb támogatásoknak köszönhetően az 1,14 millió lejes befektetéssel elkészített menza építési munkálatai nemrég fejeződtek be. Következésképpen az egyházi iskola az idei tanévtől immár „teljes felszereltséggel” áll a diákok rendelkezésére, és tanulóinak számára második otthonként szolgál. Az avató ünnepségen részt vett Gémesi Ferenc, a magyar Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért

felelős szakállamtikára is, aki megragadva az alkalmat, bejelentette: a magyar kormány szórványévként nyilvánította a 2009-es esztendőt. Ugyancsak tegnap a szakállamtikár a Magyar Színházban átadta a Nemzeti Jelentőségű Intézmények képviselőinek a státusukat jelző emléktáblákat.

„Egyháztörténetünk igen jelentős napjára virradtunk ma” – kezdte beszédét rövid áhítat után Szabó Árpád unitárius püspök a János Zsigmond Kollégium étkezdéjének tegnapi avatóünnepségén. „Szeptember 11-e úgy vonult be a jelenkori emberiség történetébe, mint a bor-

zalom, a félelem és a pusztítás napja, most azonban Európa távoli részén egy kis közösség az építés, a megvalósítás és a beteljesedés napját ünnepli” – mondta az Unitárius Egyház vezetője, hangsúlyozva: volt egy álmuk, amelynek megvalósítása akkor kezdődött el, amikor 1990-ben az egyház visszakapta az elmúlt rendszerben elkobzott iskolaépületet. Ennek nyomán 2001-ben sikerült felavatni a kollégium északi, míg 2003-ban a déli szárnyát, de ezzel még nem vált teljessé a kép, hiszen nemcsak lelki és szellemi táplálékra van szükség, hanem arra is, hogy a diákok „meleg ételként vegyék magukhoz a mindennapi kenyeret”. Így született meg az újonnan felavatott diákétkezdé létrehozásának a gondolata, amelynek kivitelezése – a püspök tájékoztatása szerint – 1,14 millió lejbe került. Szabó Árpád köszönetet mondott a magyar kormánynak és közalapítványoknak, a román kormánynek, valamint az egyesült államokbeli és a magánszférából jövő támogatóknak az általuk nyújtott anyagi segítségért.

Gémesi Ferenc, a magyar Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára beszédében kiemelte: nem a támogatók érdeme az, hogy ez a nagy eredmény megvalósulhatott, hanem azoké, akik mindezt kitárlták és kiviteleztek. Mint fogalmazott, nagyon fontos, hogy az egyház és az iskola vezetői nem önmaguk megmutatása céljából tették mindezt, hanem valós célok érdekében. A szakállamtitkár felhívta a figyelmet arra, hogy a szórványosodás kérdése egyre nagyobb kihívást jelent, és a magyar kormány ebben segítséget kíván nyújtani. A gondolatmenetet tovább

folytatva Csepregi András, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője János Zsigmond hidépítő munkásságát méltatta. Az Apáczai Közalapítvány kuratóriuma részéről Stark Ferenc elnök szólalt fel, aki hallatlanul bátor kezdeményezésnek nevezte az étkezde létrehozását, hiszen Kolozsvár nem olcsó város, és így azoknak a diákoknak is lehetősége nyílik itt tanulni, akik különben sem a szállás, sem az étkezés költségeit nem tudnák megfizetni.

Markó Béla, az RMDSZ elnöke beszédében azt hangsúlyozta: Erdélyben az építő embernek nemcsak tégla, kőre és

pénzre van szüksége, hanem bátorságra, képzelőerőre és hitre is. Az étkezde felépítése az összefogás és szolidaritás kiváló példája – a szövetségi elnök szerint ma erre van szükség, s nem a konfrontációra és az ütközésre.

Az ünnepélyes szalag-eltvágas után a jelenlévők megtekintették a korszerű követelményeknek teljes mértékben megfelelő, rendkívül kellemes hangulatú menzát az iskola alagsorában.

Forrás: Szabadság

Papp Annamária

Ima tanévnnyitón

Megtartó Isten, édes jó Atyánk!

Új éneket jöttünk zengeni régi templomodba, új álmokat álmodni kedves otthonunkba, jöttünk új életet lehelni nagy múltú egyházainkba. Légy áldott Isten, hogy életünket megtartottad, és hogy ma tanévnnyitóra gyűjtöttél egybe minket. Köszönjük, hogy a nyár folyamán velünk voltál, köszönjük, hogy munkánkat, magvetésünket termőre fordítottad. Köszönjük, hogy érezhettük, lelkipásztori munkára való készülésünk nem hiábavaló. Abo-gyan megáldottad nyarunkat, úgy áldd meg évszázadunk közös munkánkat. Adj nekünk egészséget ez új tanévben is, szellemi frissiséget és tudásvágyat, hogy mindazt megtanulhassuk, amire eljövendő munkánk során szükségünk lesz. Köszönjük, hogy régi társaink helyett új társakat, barátokat rendeltél mellénk, kérünk, segíts, hogy elviselezhessük egymást szeretetben, hogy a közösen vállalt nemzet- és egyház-

szolgálat szentsége felülemelkedjen egyéni érdekeinken. Adj mindnyájunknak, vezetőknél és vezetetteknek világos elmét, bölcs szívet, hogy tisztán láthassuk az utat, melyen együtt lehet csak előre haladni. Segítségünk, óvj meg attól, hogy rossz társaságba keveredve gyöngyeinket dicsőítő élé hányjuk. Taníts meg szeretni egymást, és naponként ültess el szívedbe a te igédet. Engedd, hogy világíthassunk, hogy megízesthessük ünnep- és hétköznapjainkat, hogy szolgáló szeretetünkkel érdemljük ki a te segédelmet. Ha lankadunk, ha kétségbeesünk, ha lemondunk az évszázad táján lelkünk mélyén megfogható nemes céljainkról, figyelmeztess bennünket kötelességünkre és arra, hogy a te szolgáló gyarlóságunk ellenére is szent maradj. Száműzd közösségünkben a közömbösséget és hanyagságot, a sok-sok hiábavalóságot és minden napunkat töltsd meg tartalommal. Ha buzgóságunk szárnyai lankadoznak, ha olykor-olykor elhagy munkakedvünk, hadd gondolhassunk azokra,

akik munkánkra, igehirdetésünkre várnak, azokra, akik őszintén hisznek abban, hogy mi szellemi, lelki vezetőik vagyunk. Áldj meg készülésünkben, hétköznapi és ünnepi forgolódásunkban, hogy teológiai hallgatókként záloga lebhessünk egyházaink jövőjének. A nyelveken szólás, a jövendőtlés és prófétálás ajándékait neked köszönjük, miként azt is, hogy megtanultunk emberek és angyalok nyelvén szólani. Közben megköszönjük neked, hogy szép termettel, ifjú szívvel és lelkesedéssel áldottál meg, hogy szószekekre teremtettél, és sokak tetszését megnyertük, arra kérünk, ne hagyj, hogy elbizakodottakká váljunk, mert hiábavaló a tudomány, az ékes szó-lás és csillogás, ha szeretet nincs miben-nünk. Ha kérhetünk az új tanév kezdetén tőled Jó Istenünk, arra kérünk, taníts szeretni minket. Szeretni azokat, akikkel megosztjuk mindennapjainkat, akikkel együtt szegődtünk a te aratásodba. Adj mindannyiunknak egészségben, szeretetben gazdag tanévet. Amen.

Kovács Sándor

Hit – tudás – erkölcs

Rectori évnnyitó beszéd

a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben

Miután buzgó imádságban kértük jó Istenünk segítségét a most kezdődő tanévünkre, szeretettel kérem mindnyájukat, hogy közös erővel, vállvetett munkával dolgozzunk együtt közös ügyünk előbbre vitelében, mert imádságunknak csak akkor lesz foganatja, ha azt lelkes és céltudatos munka kíséri.

Ebben a reményiségben szeretettel üdvözlöm Teológiánkat fenntartó egyházaink jelenlévő képviselőit, meghívottainkat, kedves vendégeinket, s kérem, hogy továbbra is éber figyelemmel kísérni sziveskedjenek Intézetünk minden tevékenységét, hogy ez is buzdításul szolgáljon lelkes és sikeres munkálkodásunkban.

Szeretettel köszöntöm a tanári kar tagjait azzal a remény-séggel, hogy igényes, céltudatos és hivatástudatból fakadó munkával fogják végezni ebben a tanulmányi évben is a lelkész-kép-

zés felelősségteljes munkáját. Köszöntöm a címzetes tanárként visszatérő dr. Geréb Zsolt professzor urat.

Köszöntöm Intézetünk tisztviselőit, alkalmazottait, és kérem, hogy mindenki a maga helyén minőségi munkával és jó munkatársi viszonyulással végezze munkáját.

Nem utolsósorban szeretettel üdvözlöm teológiai hallgatóinkat, a tiszteletes ifúságot, azokat, akik a megelőző évből/években is tagjai voltak intézetünknek, s azokat is, akik a sikeres felvételi után elsőévesekként a lelkész-képzés útjára lépnek.

A lelkési életpálya az, amely aránylag kiegyensúlyozott és nyugodt életet kínál, s a köz javának, embertársaink szolgálatának munkálására a legtöbb alkalmat nyújtja. Úgy, hogy minden keserőségei és kellemetlenségei mellett is igazak Jézus szavai: „Az én igám kedves, és az én terhem könnyű” (Mt 11,30).

De végtelenül csalódna az, akit csak e pálya könnyűsége és gyönyörűsége indítana arra, hogy a Protestáns Teológiai Intézet tagja legyen. Végtelenül csalódna az, aki abban a hitben ringatná magát, hogy a lelkési palást megszerzésével, és vala-

folytatás a 8. oldalon

dr. Rezi Elek

Hit – tudás – erkölcs

folytatás a 7. oldalról

mely lelkipásztori állás elnyerésével betöltötte hivatását, s jogot nyert arra, hogy a világ részéről megkülönböztetett tiszteletben részesüljön. Rég lejárt az az idő, amikor a hivatal és a palást egyéni érték nélkül is dísz és tekintélyt adott a lelkipásztornak. Napjainkban ennek éppen az ellenkezője érvényes protestáns egyházaink lelkipásztoraira. A lelkész egyéni lelki-szellemi súlya, értéke ad tekintélyt a hivatalnak és tiszteletet a palásznak.

Általánosan elismert az, hogy minden életpálya eredményesebb, sikeresebb megéléséhez szükséges a hivatásérzet; ez a hivatásérzet *kimondottan* feltétele a lelkipásztori életpályának. Belső hivatásérzet nélkül senki sem lehet próféta vagy apostol, márpedig ma a szekularizálódó, posztmodern, globalizálódó világunkban minden lelkipásztornak prófétának és apostolnak kell lennie.

A hivatásérzet viszont *egymagában* csak olyan, mint az erkölcsi világban a jó szándék. Amint a jó szándéknak jó cselekedetekben kell megnyilatkoznia, úgy a hivatásérzetet is meg kell élni, arról külsőleg is bizonyosságot kell tenni. Minden jövődől elkésznek ilyen bizonyágtévőnek s minden lelkészi pályának egy-egy bizonyágtévő életnek kell lennie.

Miről kell bizonyosságot tennie egy hiteles keresztény lelkipásztornak?

Mindenekelőtt *hitéről*. A hit a vallásos élet mozgató ereje, a vallás világában nélkülözhetetlen szerepet tölt be. A vallásos hit nemcsak a vallásos élet milyenségét, hanem a vallásos élet mélységeit vagy törekenységeit, esetleg gyöngeségeit mutatja. Pál apostol szerint a hit Isten ajándéka (Ef 2, 8). Ez a felismerés

tudatosítja bennünk, hogy a hit Istentől ajándékozott valószínűség. Ennek az ajándéknak az elfogadása és lehetőség szerint minél teljesebb kibontakoztatása, érvényre juttatása jellemformáló erőként az ember feladata. A hit tartalmát az Istenben való bizalom, a Vele való kapcsolatteremtés vágya és az Ő akaratában való tudatosulás határozza meg. A vallásos hit a Te és az Én kapcsolatának az itt és most megélése, amely nem ragadhat meg az elmúlt századok emberének hitvilágában, de nem száguldhathat előre a távoli jövő évszázadai emberének eszme- és hitvilágába sem.

A vallásos hit sohasem a kényszer, a tekintély alatt formálódik, hanem az önmagunkba nézés áldott alkalmi során. Ezért föltétlenül fontos, hogy a jövődől lelkipásztor a lelkisége megélésére, kiművelésére gondot fordítson. Az elmúlt években azt tapasztalták lelki nevelőink, hogy a lelkiség, a spiritualitás megélése eléggé összezűgörodott a teológus életében. Vallásos életvitele peremére került. Itt az alkalom, hogy az új tanévben átgondoljuk, átértelmezzük, és főleg keressük a lelkiségünk elmélyítéseinek lehetőségeit, hogy életünk mélységeiben és magasságaiban is közel érezzük magunkat Istenhez. Mert vallom a próféta szavaival: „Akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el” (Ézs 40,31).

Erről az erős hitről kell bizonyosságot tenni minden igazi keresztény lelkipásztornak, akinek hivatása, hogy mint az asztalra tett gyertya, másoknak is világoljon, hogy mint Jézus „út, élet és igazság” legyen; hogy mint a kovász a tésztát, megjavítsa környezetét, s mint a só, ízt adjon ennek az ízetlenné vált világnak.

A lelkipásztori szolgálat másik ékessége a *tudás*, amelyről szintén lépten-nyomon bizonyosságot kell tennie a jó pásztornak.

Szeptember 26-án volt az Egyházi Képviselő Tanács III. negyedévi rendes ülése Kolozsváron. Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete többek között jelentést hallgatott meg az unitárius középiskolák 2007–2008-as tanévéről, jelöltekét állított az Unitárius Világszövetség (ICUU) vezető tanácsába, és döntött a Zsinat és a Főtanács időpontjának elhalasztásáról december 4-6-ra.

Az Oklándi Egyházközség szeptember 27-én falutalálkozót tartott, a keretében tartott istentiszteleten dr. Szabó Árpád püspök végezte a szószéki szolgálatot.

A Lókodi Egyházközség szeptember 28-án az őszi hálaadási istentisztelet keretében szentelte fel a templom új harangját. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara szeptember 29-én nyitotta meg kapuit az új tanévre érkezők előtt. Az I. évfolyamra a szeptember elején tartott felvételi vizsga eredményeként öt hallgató iratkozott be: Bartha Alpár Fiafalváról, Bencze Zsuzsanna Székelyudvarhelyről, Győr Attila Brassóból, Szász Tünde Firtosmartonosból és Timár Zsolt Árkosról.

A lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregothont működtető Jakab Lajos Alapítvány kuratóriuma szeptember 29-én ülést tartott, amelyen többek között megváltoztatta összetéte-

lét, és új vezetőséget választott. Az elnöki tisztségre a székelyudvarhelyi Bencze Gábor kapott megbízást.

A III. évnegyedi lelkészi értekezletre október 8-án került sor Marosvásárhelyen, a Bod Péter Diakóniai Központban. Az összevont formában, mind a hat egyházkör lelkészei számára tartott rendezvény célja az volt, hogy fórum jelleggel segítsen az egyházi életben időszerű kérdések megfogalmazásában, valamint a válaszok keresésében, tekintettel a küszöb előtt álló főhatósági választásokra. Keretében egy Kolombán Gábor főgondnok által *Az Erdélyi Unitárius Egyház kihívásai a globális korban* címmel tartott vitaindító előadást követően kötetlen és szabad véleménynyilvánításra került sor. Ennek keretében az egyes főtisztségviselőkkel szemben a jövőre nézve konkrét elvárások fogalmazódtak meg, a tisztségekre körvonalazódó jelöltek közül pedig többen nyilvánosan is felvállalták a megmérettetést.

Özv. Pálffy Ákosné szül. Soós Dimény Vilma, néhai Pálffy Ákos homoródszentpáli unitárius kántortanító és iskolaigazgató özvegye, életének 93. évében, 45 év özvegyesség után 2008. szeptember 29-én elhunyt. Férje oldalán 21 évig szolgálta egyházunkat (ő 1963. augusztus 13-án hunyt el). Temetése október 1-jén indult a családi házból és a homoródszentpáli templomból, a szertartást Tódor Csaba helyi lelkész végezte. A sírnál az egyházközség kórusa énekelt Tódor Éva kántor vezetésével.

A minél alaposabb és teljesebb tudás megszerzése érdekében napjainkban tudásalapú társadalomról beszélnek, s ennek a társadalomnak része a lelkes is. Mindenekelőtt a minél alaposabb teológiai tudás megszerzésére kell törekedniük.

A modern korban megszületett elektronikus tömegmédiák, s a posztmodern világ kommunikációs és információs technológiai átalakították a tudás megszerzésének évszázados gyakorlatait, kitágították a hozzáférés körét. Tematikus tévécsatornákon különböző témájú ismeretterjesztő sorozatokat nézhetünk, a világháló kereső programjaival lexikonok, enciklopédiák tucatjainál bővebb információkínálatban böngészhetünk, a számítógépes multimédia-alkalmazások egyenesen szórakoztató ismeretszerzést tesznek lehetővé. A 21. század egyik jellemzője a virtualizálódás és a relativizálódás. Ebben a világban fontos kapaszkodó lenne a *megbízható tudás*, de ezt nem mindig egyszerű megszerezni. Ezért gyakran elhangzik: vigyázzunk, az információ- és ismeret-zuhatagban el ne tévedjünk! Anélkül, hogy a tudás megszerzése új lehetőségeinek az áldásait kétségbe vonnám, megkérdőjelezném, vagy talán bírálnám, mégis ki kell jelentenem, éppen a megbízható tudás védelmében, hogy aki sokat szörfözik a világhálón, és keveset jegyzeteli a könyveket a könyvtárban, tudásszerzésében nem érte el célját.

Közismert, hogy a tudás önmagában véve semleges. A cél, aminek a szolgálatába állítjuk, és az eszköz, ahogyan felhasználjuk, azok teszik értékessé. Ezért bármilyen nagy tudáshoz kötődnie kell az alázatnak, a szelídségnek, kiiktatva ezáltal a gőgöt, a beképzeltséget és azokat a magatartásformákat, amelyek károsan befolyásolják Isten és embertársainkkal való viszonyunkat.

A jövőbeli lelképásztornak végül bizonyosságot kell tennie tiszta *erkölcséről*. A régiek azt tartották, hogy „egy véka tudományhoz egy köböl erkölcs kell”. Úgy látszik, mintha a mai kor nem értékelné annyira az erkölcsöt, s a lelki kultúra sarkpontját a tudásban látná, amely erkölcs nélkül is ragyog, és messze világít. Azonban az ilyen világosság csak olyan, mint a hold fénye, amelynek nincs melege. A lelkes pályán az ilyen világosságnak semmi értéke nincs. Csak az tud gyűjtani, aki maga is ég. Csak az tudja az erkölcsöt ápolni, aki maga is erkölcsösen él.

Én nem akarok arra az álláspontra helyezkedni, amely a kereszténység egy adott korszakában kétféle erkölcsöt különböztetett meg: az alsó- és felsőbbrendű erkölcsöt, az előbbi a mindennapi embereknek, az utóbbi pedig a papoknak és szerzeteseknek tulajdonítva. Az erkölcsi törvény mindenkit egyformán kötelez. De mégis azoktól, akik embertársaik szolgálatára, jobbítására, az erkölcsi világ lehető kiépítésére vállalkoznak, akik Istenországának terjesztését tűzték ki életcélul, többet várnunk e tekintetben, mint másoktól éppen úgy, mint ahogy a munkavezetőnek többet kell tudnia, mint a közönséges munkásnak.

Az őskeresztényekről jegyezték fel, hogy ők „törvény szerint éltek, de cselekedeteik által a törvény felett álltak”. Ehhez hasonló erkölcsöt várunk el a ma lelképásztortól is. Nem a rideg betűk és paragrafusok szerint való életet, hanem ezeken felül álló jó cselekedeteket. Olyan cselekedeteket, amelyek a lélekből származnak. Sem a próféták, sem Jézus, sem az apostolok nem a paragrafusok előírásai szerint éltek és cselekedtek, hanem lelkük és lelkiismeretük szerint. Így a törvény fölött éltek. Ezt a törvényen felüli erkölcsöt várjuk minden jó kereszténytől, de ezt különösen egy protestáns lelképásztortól. Neki olyan életet kell élnie, amelyet nem lehet az írott paragrafusok közé szorítani, magán-, családi és társadalmi életében példaadó magaslatozon kell járnia, hogy mások látva jó cselekedeteit, dicsőítsék a mennyei Atyát. Legyen fényforrás minden lelképásztori élet, amely az evangélium erkölcsi fényét sugározza szét.

folytatás a 10. oldalon

A 2008. évi egyházköri választásokon megválasztott egyházköri tisztségviselők és bizottsági tagok

I. Kolozs-tordai egyházkör (a választás napja 2008. július 12.)

Esperes: Rüszt Fogarasi Tibor; felügyelő gondnokok: Kolozsi Ernő és Péterffy Enikő; jegyző: Mezei Csaba; pénztárnok: Bálint Róbert; közügyigazgató: Józsa Lajos; jogtanácsos: Sztranyiczky Szilárd; VEN előadó: Baka Judit; testvéregházközségi előadó: Bodor Pirokska; ifjúsági előadó: Sipos László.

VEN bizottság: Kolozsi Tünde, Rácz Mária, Németh Margit, Mezei Csaba, Sipos Mónika; testvéregházközségi bizottság: Koppándi-Benczédi Zoltán, Sándor Krisztina, Bodor Pirokska, Buzogány-Csoma István, Ács Zsolt; közigazgatási bíróság: Ferencz Gábor és Nagy Endre tag, Székely Miklós és Székely József póttag; fegyelmi bíróság: Pálfi Dénes és Pataki József tag, Sándor Botond és Pálfi Árpád póttag.

II. Marosi egyházkör (a választás napja 2008. június 20.)

Esperes: Nagy László; felügyelő gondnokok: Darkó Béla és Nagy Zsigmond; jegyző: Varga M. Sándor; pénztárnok: Pálffy Annamária; közügyigazgató: Balázs Sándor; jogtanácsos: Molnár Loránd; VEN előadó: Aszalós Ilona; testvéregházközségi előadó: Sándor Szilárd; ifjúsági előadó: Hegedűs Tivadar.

VEN bizottság: Aszalós Ilona, Kovács Réka, Kecskés Csaba; testvéregházközségi bizottság: Lázár Levente, Sándor Szilárd, Varga Viola; közigazgatási bíróság: Jenei Sándor és Györffy Rozália tag, Molnár Attila és Mihály Ignác póttag; fegyelmi bíróság: Kiss Mihály és Szabó Júlia tag, Fazakas Lajos és Varga András póttag.

III. Küküllői egyházkör (a választás napja június 28.)

Esperes: Nagy Endre; felügyelő gondnokok: Szabó Levente és ifj. Bördi András; jegyző: Benedek Jakab; pénztárnok: Fülöp D. Alpár; közügyigazgató: Veress Ferenc; jogtanácsos: Kertész István; VEN előadó: Kozma Albert; testvéregházközségi előadó: Jenei Csaba; ifjúsági előadó: Popa Ilona.

VEN bizottság: Nagy Rozália, Gagyi Zoltán, Vargancsik W. Katalin; testvéregházközségi bizottság: Jenei Csaba, Fülöp D. Alpár, Kozma Albert; közigazgatási bíróság: Jenei Csaba és ifj. Nagy Ferenc tag, Szentgyörgyi Sándor és Gál Barna póttag; fegyelmi bíróság: Szentgyörgyi Sándor és Dezső Hajnalka tag, Veress Ferenc és Nagy Rozália póttag.

IV. Székelykeresztúri egyházkör (a választás napja 2008. július 5.)

Esperes: Lőrinczi Lajos; felügyelő gondnokok: Bálint Sándor és Kovács Lajos; jegyző: Berei István; pénztárnok: Pitó Attila; közügyigazgató: id. Szombatfalvi József; jogtanácsos: Vári Ferenc; VEN előadó: Varró Amália; testvéregházközségi előadó: M. Szeredai Noémi; ifjúsági előadó: Solymosi Alpár.

VEN bizottság: András Benedek, Varró Amália, Makkai-Ilkei Ildikó; testvéregházközségi bizottság: M. Szeredai Noémi, Gál Zoltán, Vida Rozália; közigazgatási bíróság: id. Szombatfalvi József és Bálint Endre tag, Szász-Cserey Katalin és Mátéfi Dénes póttag; fegyelmi bíróság: Farkas László és Csézár Lajos tag, Pitó Attila és Ilyés Árpád póttag.

V. Székelyudvarhelyi egyházkör (a választás napja 2008. szeptember 20.)

Esperes: Simó Sándor; felügyelő gondnokok: Dombi Gyula és Mezei Domokos; jegyző: Ilkei Árpád; pénztárnok: Kelemen Szabolcs; közügyigazgató: Tódor Csaba; jogtanácsos: Marosi György; VEN előadó: Bencze Ilona; testvéregházközségi előadó: ifj. Szombatfalvi József; ifjúsági előadó: Nagy Adél.

VEN bizottság: Ilkei Árpád, ifj. Szombatfalvi József, Varga István; testvéregházközségi bizottság: Krizbai Béla, Nagy Adél, Abrán Tünde; közigazgatási bíróság: László János és Benedek Mihály tag, Barabás Áron és Dombi Gyula póttag; fegyelmi bíróság: Barabás Áron és Littasi Gyula tag, Orbán Árpád és Kelemen Levente póttag.

VI. Háromszék-felsőfehéri egyházkör (a választás napja 2008. június 21.)

Esperes: Pap Mária; felügyelő gondnokok: Boros János és Bedő András; jegyző: Szabó Előd; pénztárnok: Tordai Ernő; közügyigazgató: Andorkó Ferenc; jogtanácsos: Gyerő József; VEN előadó: Fekete Levente; testvéregházközségi előadó: Máthé Sándor; ifjúsági előadó: Pájer György.

VEN bizottság: Pál Tünde, Dénes Ida, Boros Pirokska; testvéregházközségi bizottság: Bucsi Ildikó, Ferenczi Magdolna, Buzogány Noémi; közigazgatási bíróság: Máthé Sándor és Kisgyörgy Lajos tag, Kovács István és Sütő Gábor póttag; fegyelmi bíróság: Székely János és Szolga Domokos tag, Szász Ferenc és Mihály János póttag.

Hit – tudás – erkölcs

folytatás a 9. oldalról

Íme, tiszteletes ifjúság, ezekből a vázlatos elgondolásokból is láthatják, hogy mire kell a teológiai éveik alatt előkészülniük, mit várnak egyházaink és mit a világ Önöktől, s miről kell bizonyosságot tenniük, mint a szebb jövő „kapunyitógatóinak”. Aki nem érez ezekre hivatást lelkében, annak jobb, ha idejében új pályát választ, mert ezek nélkül csak haszontalan munkás lesz, ki többet árt, mint használ. De aki ezekre hivatást érez lelkében, az tegye kezét bátran az eke szarvára. Szemeit a célról egy pillanatra se vegye el. Gyűjtsön, hogy legyen mit másoknak adnia. Épüljön, hogy tudjon építeni. Higgyen, hogy tudjon másokat is hitre serkenteni. Tanuljon, hogy taníthasson. Imádkozzék, hogy másokat is imára késztesse. Erősödjék a minden-napi erkölcsben, hogy másoknak is jó példát adhasson.

Kedves Testvéreim!

Azzal a bizakodó reménységgel lássunk munkához az új tanévben, amelyet a Rómaiakhoz írt levélben (Róm 8, 28) olva-

sunk: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van, mint akik az Ő végzése szerint hivatalosak.”

Elhangzott 2008. szeptember 28-án, a Protestáns Teológiai Intézet 2008–2009. tanulmányi évének ünnepélyes megnyitása alkalmával. Rövidített szöveg.

A 2008/2009-as tanévre a sikeres júliusi és az őszi pótfelvételi (evangélikus jelölteknek) vizsga után 14 erdélyi református, 8 királyhágómel-leki református, 5 unitárius és 1 evangélikus, összesen 28 hallgató iratkozott be. Az intézet hallgatóinak száma összesen 126.

Évfolyam	I. évf.		II. évf.		III. évf.		IV. évf.		V. évf.		mind
Egyház	ffi/nő	össz.	ffi/nő	össz.	ffi/nő	össz.	ffi/nő	össz.	ffi/nő	össz.	
EREK	12/2	14	10/1	11	10/1	11	13/2	15	13/2	15	66
KREK	6/2	8	4/1	5	3/2	5	6/2	8	4/1	5	31
Unitárius	3/2	5	3/2	5	1/-	1	3/2	5	2/1	3	19
Evangélikus	1/-	1	2/1	3	-/1	1	2/-	2	2/1	3	10
Összesen	22/6	28	19/5	24	14/4	18	24/6	30	21/5	26	126

Örömszertartások

Amikor marosszentgyörgyi templomunkban július utolsó vasárnapján mintegy előrejeleztem, hogy augusztusban „házunk táján” négy örömszertartásra is sor kerül, családjával jelen levő lelkész-társam felsóhajtott: „bőven van munkátok.” „Bárcsak minden vasárnap keresztelők és esküvői szertartásra kerülne sor, lenne évente konfirmáció; nagyon szeretném, ha mindig ilyen boldog papi munkában telne a szolgálat” – ilyesfélével válaszoltam, arra gondolva, hogy lelkészekként mily sokszor vagyunk abban a helyzetben, hogy gondnoki, keblitanácsosi, körzetfelelősi, költségvetés-kidolgozó, temetkezési-szabályzat-alkotói, pályázati-pénzszervezői, egészségügyi-társadalmi segélyszervezői tennivalók hárnak ránk, különösen a forró nyárban, amikor aki csak teheti, maga mögött hagy csapat-papot és üdül valahol.

Istennek legyen hála: augusztus 3-án népes, örvendező közösségben a Cseh család: Levente Tamás és Emőke Magdolna második gyermeke, Botond Kristóf keresztelési örömszertartására került sor. Az édesanya érzéseit megvillantó verssorok közül hadd idézzünk: „Édesen alszol dajkáló ölemben, / harmatos arcú, drága magzatom, / körülragyog a napnak glóriája / s lány pihegésed lesem, hallgatom. / Egész világot táplál az én vérem, / ha kicsiny ajkad mellemre tapad, / lelkeimmel egy világot csókolok, / ha téged, fiam, megcsókoltalak. / Olyan vagyok e boldog anyasággal, / mint föld, mikor virágok nyílnak rajta, / mikor szívének illatát

és mézét / s gyümölcsseit az embereknek adja.” (Várnai Zseni: *Fiam*)

Az Unitáriusok X. Egyetemes Találkozója-ra való utazás szervezői munkája, majd a tevékeny részvétel után 17-én ket-tős örömben volt részünk: közel 13 éves anyaegyházközösségi léttel bíró közösségünkben házasságkötés-megáldást és keresztelési szertartásokat ugyanaznap végzhettünk: előbbi keretében Simó Csaba Pál és Rat Andrea Erzsébet ifjú pár kéz a kézben mondták el a hűségfogadalmat az általuk hozott szép liliumcsokor szomszéd-ságában, majd pár perc múlva a Puskás család: Lajos és Katalin első gyerme-

ke, Puskás Beatrix Denisza már a keresztanya karjaiban csodálkozott a mosolygós arcokon.

Augusztus 24-én Iklandon Achin Enikő és Molnár Ilona konfirmált Pálffy Anna-Mária lelkész-nő irányításával. Székely népviseletben, káté- és énekismeret terén felkészülten, bátran tettek vallást unitárius hitükről. Idősb Major Mátyás gondnok üdvözlője után pap-férfiként a megkonfirmálandó madarak történetét osztottam meg a jelenlevőkkel, ami mosolyt csalt az arcokra. Elhangzott a kérés, hogy az ünnepi alkalom után ne következzen be az, ami a történetben a gondnok által a lelképásztorhoz intézett javaslat lényege: „konfirmáltassa csak meg tiszteletes, meglássa, hogy többet nem jönnek a templomba!” Együtt énekelhettük mintegy „záróakkordként” himnuszainkat, és hálát adtunk Atyánknak, hogy ilyen áldá-

sos augusztusi örömszertartások részesei lehetünk.

Nagyvyrnyén őszi hálaadás napján, az úrvacsora-osztást követően (a több mint 300 éves, „egy kard sebezte ónkanna” használata után, ahogy Nemes Gyula helytörténész képszerően fogalmazott a *Közöny* augusztusi lapszámában), Ráduly Dezső és Lőrinczi Anna-Mária házasságra lépő fiatalok templomi esküvéje első gyermekük, Ráduly Imre Zsolt keresztelésével fonódott egybe.

Az idősek világnapja (október 1-je) üzenetét éltetve október 4-én Marosszentgyörgyön a gimnáziumi zeneteremben *Az idősök méltóságáért* témájú, „háromegyházi” és családsegítő szolgálati összefogással létrejött rendezvényen szépkorú-

akkal töltöttünk együtt három élménydús órát, ezalatt a fiatal(abb) nemzedék tagjai szolgáltak az időseknek. Bibliai alapú, „négyepapi” elmélkedés után az ünnepi műsor keretében hitvestársam Óbecsey István *Szeressétek az öregeket!* című versét mondta el, amelyet élményszerű beszámoló követett a „derűs szívvel megöregedni” tapasztalatáról. Ha Isten éltet, adventi időszakban is szeretnénk hasonló légkörű, az idősekre figyelő együttlét-vevény részesei lenni.

A költő szavaival mi is kérjük: „Adjon az Isten / szerencsét, / szereimet, forró / kemencét, [...] adjon az Isten / fényeket, / temetők helyett / életet” (Nagy László: *Adjon az Isten*)

Pálffy Tamás Szabolcs

Ünneppé vált hétköznapiak

A kiskunhalasi Városi Vegyeskar – testvérdalárdánk – és a csólyospálosi Balázs Antal meghívásának tett eleget a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Dalárda. Augusztus 28-án pirkadatkor indultunk viszonzni (másodjára) a kiskunhalasiak látogatását.

Az Olt, a Maros partjait, a délkegy erdelyi hegyek lenyűgöző látványát tovahagyva estére a Tisza vizét pillantottuk meg Szegeden. Izgalommal készültünk a fogadtatásra. Kedves barátok ölelése várt a Szilágyi Áron Református Gimnázium épülete előtt.

Másnap délelőtti program a város nevezetességeinek végigjárásával kezdődött. A Csipkeház és Csipkemúzeum világhírű mintái ámulatba ejtettek. A tornácos Csipkeház és a múzeum hirdetőtábláját Balázs Antal dalostársunk újította fel.

A *Búsuló kuruc* szobrát, Damkó József alkotását 1904-ben avatták fel. Ez Magyarország egyetlen köztéri kuruc-szobra, az 1703. október 3-i halasi csatára emlékeztet. A klasszicista stílusú, műemlékké nyilvánított Végh-kúriában Diószegi Balázs és Berki Viola festőművészek munkáit néztük meg.

A kiskunhalasi élménybeszámolóból nem maradhat ki a Thorma János Múzeum. A festőművész e városban született 1870-ben, majd a család Jászberénybe települt át – s onnan 1884-ben végleg Nagybányára. A nagybányai művésztelep egyik alapítója életművén nyomom követhető a naturalizmus, a historicizmus, a romantikus realizmus és a sajátos nagybányai posztimpreszionizmus hatása. Meghatódva szemléltük az *Aradi vértanúk, október hatodika* című Thorma-remekművet s a szintén nagy méretű, 380x600 cm-es

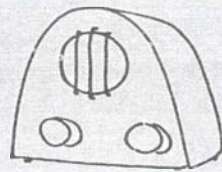
Talpra magyart, a Húsvéti kenyérszentelést, az Almaszedőt, a Festőnőt, a Gesztenyést, a Szenvedőket és más festményeit. Halálának éve, 1937 a nagybányai festőtelep megszűnésének dátuma is. A múzeum

Ópusztaszeren

képző- és iparművészeti tárlata mellett megcsodálhattuk gazdag néprajzi és helytörténeti jellegű, illetve régészeti, numizmatikai anyagának kiállított részét is.

Este a Református Közösségi Házban volt közös koncertünk. Vacsora után „fergeteges meglepetésben” volt részünk, a talpalávalót a híres Szilaj citerazenekar és egy fiatal együttes szolgáltatta, kiegészítve mindannyiunk énekével, jókedvével.

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
október 26., november 9.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Rác Mária, Rác Norbert.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között.
október 25., november 15.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Szombat: Ópusztaszer, Nemzeti Történeti Emlékpark. „Ünneppé lesznek a hétköznapiak is” – olvashatjuk Ópusztaszer parkkalauzában. A Nemzeti Történeti Emlékparkban megérintett az Alföld sajátos kultúrája, művészeti értéke. Lelki honfoglalásnak lehetünk részesei. Az Árpád-élmű, a Szobori búcsú, keresztény örökségünk jelképei, a középkori szeri monostor beszélt hozzánk, s ugyanígy a dél-alföldi paraszti élet egyszerűségét és gyönyörűségét felelevenítő szabadterti néprajzi múzeum, a skanzen, a Csete-jurták. A *magyarok bejövetele* című, Feszty Árpád és társai által készített hatalmas méretű kép a 19. század végének magyar nemzeti romantikáját, a honfoglalás 1000. évfordulójának megünneplésére készülő ország hangulatát tükrözi. Ámulatba ejtett, lenyűgözött e körkép hangulata. Akár így is történhetett volna – volt első benyomásunk. A Rotundában a régmúlt időkbe vitt vissza a panoptikum: a vérszerződést megkötő magyar vezérektől, az Árpád-házi uralkodókon át az utolsó előtti magyar királyig, Ferenc József. A honfoglalás 1000. esztendejé-

folytatás a 12. oldalon

Ferenci Mária-Magdolna

Ünneppé vált...

folytatás a 11. oldalról

nek promenádja az elképzelt magyar kis- és nagyvárosban, a jellegzetes üzletekkel, és az utca tipikus figuráival, a koldustól a csendőrig, az elegáns dámától az almát áruló kofáig. A Pro Patria emlékmű a magyar hadtörténet nagy csatáira emlékeztet, a kalandozások korától az 1956-os budapesti harcokig.

Visszafele meglátogattunk egy tanyai művésztelepet, Kondor úrék merész, szobadéri szobrait.

Vasárnap délelőtt a református templomban adtuk elő műsorunkat. Ebéd után meghatottan búcsúztunk és indulunk a sokunk által ismeretlen Csólyospálosra.

A Tóth-kertészet gyönyörű virágkölteményeinek megcsodálása után a polgármester, Á. Fűrűs János fogadott a központi székelykapu előtt, majd az internetes kávézóba invitált. Balázs Antal alkotása a kopjafa, a székelykapu, Csólyospálos címere

A Kriza János dalárda Kiskunhalason

és az iskolában felállított „tanítók fája”. A szentmise utáni koncertünk a kölcsönös együttérzésről, örömről szólt. Zengett hálaénekünk, Dávid Ferenc éneke, a *Rabszolgák kórusa*, a Nyárad-menti dalok, a tiszai dallamok, Erkel *Szózata*.

Éreztük vendéglátóink szeretetét, a befogadás örömét. A vacsora a beszélge-

tés, barátkozás, együtt-dalolás jegyében telt, majd a vendégfogadó családokhoz mentünk nyugovóra. Hétfő reggel indulunk haza. A viszontlátás reményében búcsúztunk, sepsiszentgyörgyi unitárius templomunkba hívtuk barátainkat 2009 májusára, dalárdánk fennállásának tízéves ünnepére.

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

A szív dobbanása Felsőbencéden

Felsőbencéd mindösszesen kilenc állandó lakost számláló gyülekezet, külön kis templommal. Augusztus 31-én került sor az felsőbencédi családok első találkozására, amelyre hazahívtuk az elszármazottakat, és meghívtuk az alsóbencédieket is. Hazajöttek, eljöttek. Zsúfolásig telt a templom és kis udvara.

Tamási Áron szavaival köszöntöttem az egybegyűlteket: „Van nekem egy falum, némelykor, ha lelkeimmel burkoiom magamat körül, úgy tetszik, mintha én építettem volna őt, még mikor Isten szándékában laktam. Máskor szülőmnek érzem, aki csillagos téli esten szomorú-mó-kás mese után fogant engem.”

Büszkén és boldogan mondtuk az íróval együtt: nekem is van egy falum, amelyet szülőmnek érzek, van nekem egy falum, amely gyermekévé fogadott, van egy falum, amely felnevelt, útnak indított, de mindig visszafogadott, hisz „falu még nem várt kegyesebben városi bujdosóra. Vagyok tékozló s eretnek, de ott engem várnak, szeretnek, engem az én falum vár...”

Isten hozott a Firtos alá! Isten hozott, tündérek lába nyomán járó vándor! Isten hozott, hisz tündérek lába nyoma mellett itt van mindenütt apád lába nyoma is. Isten hozott e csendes kis faluba, megérezni, megtapasztalni – akinek még van – az édesanyai szeretetét. Aki oly sokszor állt a kis tornácon, a kapu előtt, és nézett

az utca, a város, a nagyvilág felé: „vajon merre járnak gyermekeim, indulnak-e még haza, látom-e még őket?” Isten hozott az ősi hajlékba! Valamikor elődeid szeretete hívta életre e templomot.

Mert eljött az a nap, amikor az Úr visszahozott titeket erre a földre, amelyet atyáitoknak adott, de én tudom, hogy Isten mellett valami a szívetekben is megszólalt, mint egykor nagyon régen a tékozló fiúéban, és ott énekelt, ott muzsikált: „Fölkelek és elmegyek az én atyámnak házába”. Íme, fölkeltek, elindultak, és a történet semmit nem változott: Ő a kapuban állt és várt, és amikor meglátott, elétek szaladt, átölelt és megcsókolt. És újra egész lett a család, mint egykor régen. „S már csak azt tudom, hogy meggyúlt a lámpa, s égett a tűz, és édesanyám talált nekünk mindenféle jót, és mesélt hozzá. Hiába, csak itthon jó.” (Mikszáth Kálmán)

Édesanyátok, édesapátok tudta, hogy királyfiak, királylányok vagytok, akik egy napon elindultok a nagyvilágba. Isten tudja, honnan, de édesapátokkal együtt aranyló palástotok mellé a tarisznyába fehér kenyeret, útravalót, jó szót is pakolt: ha nincs hely, ahol élj, indulj hazafele.

És ma belátjuk: akik vagyunk, és ahova elértünk, nekik köszönhető. Nélkülük ma nem állnánk itt.

Ők tudták, sejtették, egy nap hazatértek mint a tékozló fiú vagy mint a kincset

kereső királyfi, aki az egész világot bejárta, és végül belátta, hogy amit keres, amit kutat, az otthon van. Ilyen nap volt az a nap is, régi emlékekben gazdag.

Hála Istennek, volt ki emlékezzen. Közel kétszázán járultunk a felsőbencédi kicsiny úrasztalához. Az úrvacsoraosztást követően a vallásórás gyerekek ünnepi műsort mutattak be, László Pirocska saját költeményével, Benczédi Csilla Zilahy Lajos versével köszöntötte az egybegyűlteket. Végül a templom melletti kertben szeretetvendégségre hívtuk a megjelenteket.

A jó Isten áldja meg a hazatérőket, áldja meg ifjaink, gyermekeink életét, az alsőbencédi testvéreket, akik rengetegen eljöttek, és az adakozókat, hisz közel négyezer lej gyűlt össze a perselyből és a templom javítására tett felajánlásokból!

Makkai-Ilkei Ildikó

Betlehemről a Golgotáig – 5.

Véget érven a „magyar idő”, a zászlókat eltettük újabb „szebb jövőre”, amelynek eljövételében egy pillanattal sem kételkedtünk. Elmentek orosz „barátaink” is, s átvészeltük a szárazságot is. És mindezekkel együtt véget ért a szegény és nyomorult, de romantikus és gondtalan gyermekkor. Édesanyám beíratott a két kilométerre levő keresztúri Unitárius Gimnáziumba. A kezdetet egy-két dolog megzavarta; kissé megkésített édesanyám a beíratással, s ezért egy héttel később mentem iskolába. Az első franciaórán nagyon elcsodálkoztam azon, hogy a többiek már „tudtak” franciául, s én semmit sem értettem. Felkerestük Dugó tanár urat, hogy „adna” külön francia órákat nekem. Erre ő benyúlt a kis zsebébe, elővett egy zseborát, és szólt, a tőle később megszokott gúnyjal: „Itt van egy valódi francia óra, most hoztam Párizsból.” De jó, hogy így történt, legalább nem terheltem szüleimet többlet-kiadással. A lemaradást később behoztam, s a tanár is változott. A másik zavaró körülmény az 1948-as államosítás volt. Megérkezett a kommunizmus az iskolába is. A tanár urakból tanár elvtársak lettek, de többnyire csak külsőséges volt ez a változás. Nem csoda, hiszen volt köztük református teológiát végzett és volt két lelkész-gyermek is. A titkár is egykori lelkész volt. Több baj volt a bentlakási nevelőkkel, akik a makarenkói elvek szerint próbáltak „nevelni” minket. Ez a nevelés egyrészt katonás volt, másrészt felületes, sokszor igazságtalan és természetesen ateista. Hatalmas táblázat csüngött a bentlakás folyosójának falán, amelyen minden bentlakó neve, viselkedési normák szerint, oszlopokra szedve fel volt írva, ilyen kategóriák szerint: működő aktív, egészséges passzív, mocsár, és a „legrosszabbak” a bomlasztó aktívába kerültek. Két éven át, megszakítás nélkül hol a mocsárban, hol a bomlasztó aktívában szerepeltem. Mi volt a bűnöm? Több is: megtalálták a szekrényemben Balázs Ferenc *Bejárom a kerek világot* című művét. Kollektivistá szülők gyermekeivel vitakoztam. Több alkalommal is kiszöktem éjszaka, az ablakon át, és hazamentem, hogy vagy a cipőmet vagy a ruhámat a szüleim megreparálják. Áldo-

zócsütörtökön hazamentem, sőt konfirmáltam is. Nem is lett soha pionír, sem IMSZ-tag belőlem. A tanáraink azért szerettek, már csak azért is, mert keresztúri nagymamám órák közben is sokszor bekopogott egy-egy frissen sült „lapótyával”, amit mindig ők kóstoltak meg hamarabb. Szorgalmammal és eredményemmel is meg voltak elégedve. 1954-ben négy osztály érettségizett iskolánkban. A négy osztályból haton ún. „érdemoklevelet” (diplomă de merit) kaptunk, amely arra jogosított fel, hogy bármely egyetemre felvételi nélkül beiratkozhatunk.

A nyári szünidők mindig munkával teltek. Kaszáltam, kapáltam, szüleimnek mindenben segítettem. A nehezebb időkben még napszámba is elszegődtem, hogy legyen pénzem minden szombaton este moziba menni Keresztúrra. Ha találkoztam Jenci bácsival, egyik kedves tanárral, mindig így szólt hozzám: Mutasd a tenyeredet! S ha ez a vakáció kezdetén volt, s látta a víz- és vérhólyagokat tenyeremen, mindig megdicsért. Közben édesanyám azon gondolkodott, küldjön-e engem a kommunista világban a Teológiára?!

Végül is beleegyeztek szüleim, hogy teológiára menjek. Két dolog győzte meg őket arról, hogy gyermekükből pap legyen: a pap az első ember a faluban. Ők pedig csak a falusi társadalmat ismerték. Másodszor pedig az, hogy Fazakas Jenő tiszteletes urunkat mindenki végtelen nagy szeretettel és tisztelettel vette körül. Bár változott a világ, édesanyám egykori álma is, hogy egyik fiából pap legyen, sokat nyomott a latban. Én magam pedig arra gondoltam: a tanító gyermekeket tanít, a tanár ifjakat, a lelkész felnőtteket. Nyilvánvaló ebből, hogy melyik dicsőbb dolog. Zsebemben az érettségi diplomával, az érdemoklevéllel s Ekárt Andor esperes úr ajánlólevelével, elindultam Kolozsvárra, mint egykor Ábel, hogy a „rengeteg” után az országot is megismerjem. Megérkezvén Erdély fővárosába Mátyás királyt bámultam meg elsőként. És a lovat! Ekkora lovat én még sohase láttam, pedig az oroszok muraközi lova is megtermett volt, olyannyira nagy, hogy mikor fűroszteni vittük a Küküllőbe, nem is ültünk, hanem feküdtünk a hátán, mint otthon a fiókos deszkakanapén. Mikor Tamuczta Ottó barátommal kibámultuk magunkat, vettük az irányt a teológiára, amire nem sokára rá is találtuk. Megtörtént a beiratkozás, majd a felvételi is.

folytatás a 14. oldalon

Lőrinczi Károly

Bellehementől...

folytatás a 13. oldalról

Az érdemlevelet nem vették figyelembe, felvételizni kellett: versmondás, némi bibliaismeret, káté. Ma már egészen más képp megy a teológiai felvételi, de én most is elmondatnék a felvételizőkkel egy-egy verset, amiből a leginkább megállapítható az illető beszélő képessége. A hibátlan szép magyar beszéd minden lelkésznek tulajdonsága kellene hogy legyen! Nyelvünket több oldalról is romlás, sekélyedés fenyegeti. Az irodalom, a színház és a templom a nyelv tisztaságának és szépségének ápolója, védelmezője. S mivel mind kevesebben vesznek könyvet kezükbe, s a színházakat is mind ritkábban – sőt a nagy tömegek egyáltalán nem – látogatják, legtöbbször a távolság miatt, sokak számára csak a templom marad, ahol szép és tiszta magyar beszédet hallhatnak.

Tisztelettel és szeretettel gondolok ma is tanáraimra. Valamennyiből a szeretet és a megbecsülés áradt felénk. Zenetaná-

runkat már Keresztúrról ismertem. Nagy örömmel vette tudomásul, hogy újból láthatott – Péterffy Gyula zenetanárunkat kedvességben, közvetlenségben senki felül nem múlhatta.

Kovács Lajos volt még hozzá hasonló. Kedves mosolyát mintha ma is látnám, csengő, szívből jövő nevetését, mintha most is hallanám. Simén Dániel prédikációi mindig mintáértékűek voltak számomra. Lőrinczi Mihálynak a vizsgáztató stílusa tetszett: „Na, Károly, mondja el, mit tud egyháztörténelemből.” És én mindent elmondtam, amit tudtam, s ő – közben órát javított – szót, „kérem az indexét”, s beírta a megérdemelt jegyet. Bende Béla tanárunk, előbb kövendi lelkész, még azelőtt munkás ember Enyeden, tagja volt a kommunista pártnak. A Párt tette oda teológiai tanárnak. Sokszor gondoltam arra, hogy megkérdezem tőle, hogyan tudja magában egyeztetni a kommunista és a keresztény eszméket? Erdő Jánostól csak egyszer ijedtem meg, a legelső vizsga alkalmával. Többé soha. Rájöttem azonnal, hogy nála tudni kell, s akkor ő is megadja a jelest, a tízest.

Egy barátsági szerződés tanulságai

Június 27-én Kövenden és augusztus 30-án Balatonakaliban barátsági szerződést írt alá Kemendy Miklós balatonakali és Kanyaró Pál várfalvi polgármester véglegesen szentesítve ezzel azt a testvérfalvi kapcsolatot, amely Kövend és Balatonakalizánk között az utóbbi években kialakult.

A kapcsolat megteremtésének és kibontakoztatásának nagyon szép múltja, de főleg jelene van. A településeink közötti kapcsolat megteremtését 2006-ban a balatonakaliki kezdeményezték, s a kezdeményezést a kövendiek lelkesen fogadták. Igaz, ekkor még elevenen élt mindnyájunkban az anyaországiak többségének részéről 2005. december 5-én átnyújtott „mikulási ajándék”, a kettős állampolgárságról meghirdetett népszavazás sikertelensége.

Nem véletlenül írtam akkor az akali helyi újságba az elkeseredett sorokat: „Az ember életének meghatározói az ún. mérföldkövek, amelyek láthatatlanul, de annál érezhetőbben rakódnak le földi létünk egy-egy állomásánál. Ezek hívják fel figyelmünket, hogyan viszonyuljunk a családukhöz, embertársainkhoz, a társadalomhoz. Minél több szám van rajtuk – szoktuk mondani –, annál körültekintőbbek és bölcsőbbek vagyunk, de ez csak féligazság, mert vannak olyan figyelmeztető jelek is, amelyek számozástól eltekintve is meghatározhatják vagy átértékelhetik gondolatvilágunkat Istenről és emberről egyaránt. Visszaemlékezve gyermekkoromra az első mérföldkő az édesanyámtól megtanult imádság volt, »hamuban sült pogácsa« értékű, és az az általa meggyőzően mondott kijelentés, miszerint a név kötelez.

Nekem az anyaországi mikulási népszavazás is egyfajta mérföldkő volt, és akkor úgy éreztem, nem érdemes Mikulás és Székely nevet viselni, annak szellemében cselekedni, mert azok tagadnak meg, akikkel vér szerinti rokonok vagyunk, s olyan dallamok csendülnek fel ajkaikról, mint nekünk, akik a Hargita alján, a Maros mentén vagy éppen Aranyosszéken élünk.

Épp Hamburgból tértem haza nevem napján, és Budapest azon az estén idegenebb volt számomra, mint Bukarest. Könynyeimet nyelve azon gondolkodtam, mit mondanék a nagyságos fejedelemnek, Kossuth apánknak és a szabadságért vívott harcokhoz hű, névtelen hősök utódainak otthon, Erdélyben?

1989 előtt a titokban elénekelt, elzokogott Nemzeti Ima, a meggyőződés, hogy »a víz szalad, de a kő marad«, mind-mind szertefoszlatni látszottak, és még csak délibábszerű álomnak sem tűnhetett, amikor a román határőr jogosan, de cinikusan

rábresztett ismét a több mint hetven éves csonkaságomra: »Mi van, nem kellett a testvérnek?« – és fejével egyértelműen nem Bukarest, hanem Budapest felé intett.”

Istennek legyen hála, településeink között igazi baráti, testvéri kapcsolat alakult ki. A kölcsönös látogatások, találkozások mellett kézzelfogható sikernek számít az iskolásainknak nyújtott segítség, a gyermekeinknek biztosított egyhetes ingyenes balatonai kirándulás, a közös falunapok megrendezése.

Illesse köszönet elsősorban azokat, akik mindent megtettek, hogy gyümölcsöző kapcsolataink által történelmet írjunk. Azoknak pedig, akik kételkedve, visszahúzódva és kerékkötőként szemlélték az eseményeket, azt üzenjük, hogy mi továbbra is számítunk rájuk, mert minden jóakarát embernek nemcsak helye, de feladatai is vannak a közösségi kapcsolatok ápolásában.

Gondviselő Atyánknak adjunk hálát az eddig elvégzett közös munkánkért, és Őt kérjük, hogy áldja meg további törekvéseinket!

Székely Miklós

nők világa

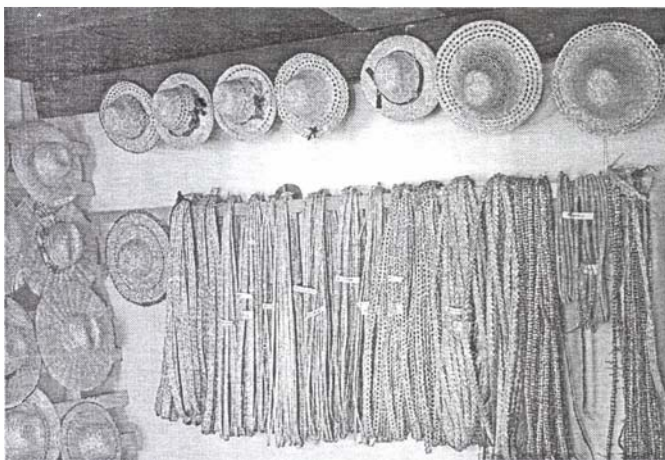
Bölcsőhelyünk körül

Újabb kirándulást szervezett a székelykeresztúri nőszövetség lelkes tagja, Bálint Júlia. Ezúttal szűkebb szülőföldünkre: a Gagy és a Nyikó mentére. Akár azt is mondhatnánk, hogy a Firtos alatti falvakba. A kirándulások sorában ez a szeptember 21-i már a sokadik. Célunk, hogy végiglátogassuk unitárius templomainkat. A nyár elején megnéztünk egy jó pár templomot a Kis- és a Nagyhomoród mentéről, eljutva egészen Bölönig. Most pedig Székelykeresztúr-közeliek következnek. Az autóbusszal telve volt érdeklődőkkel, s Péterffy Miklós tanár hozzáértő idegenvezetőnek bizonyult. Első megállónk Szentábrahámon volt. A kultúrotthonban még nem ért véget a szüreti bál, s mi már a templomban voltunk. Berei István tiszteletes úr elég új még a faluban, de felkészülten magyarázta a templom történetét. Megbámultuk a különböző időkben festett bútorokat, a kazettás mennyezetet, melynek egy része még a régi templomból való, középen a királykaszát a két sassal és a két

oroszlánnal, a gyönyörű kivitelezésű orgonát, a kórus régi zöld selyem zászlaját. Friss, tarka virágok pompáztak a vázákban. Félve léptünk a kék, vadonatúj padlószőnyegre. Elbúcsúztunk a községközpont templomától, s nemsokára már Magyarandrásfalva új református és unitárius közös temploma mellett vitt az utunk. Gagyban is csak kívülről vettük szemügyre a papilakot és a templomot.

A martonosi eltérőtől egy kis gyalogtúrával felértünk a híres, Pákey által tervezett firtosmartonosi templomhoz. Festői helyen fekszik, kinézetele impozáns. A papnő, Szász-Cserey Katalin irányításával szorgos asszonykezek gyönyörű udvarhelyszéki varrottásokkal tették meghittebbé a kör alakú templombelső. A kíváncsiság felvitt a karzatba, a padlásra, a toronyba. Azon tűnődünk, mennyi embert lenne képes befogadni. Reméljük, Isten kegyelmével benépesednek még kis falvaink és azok templomai! Elromlott autóbuszunk helyett más érkezett, s irány Kőröspatak! Megnéztük a Szöcs Lajos által létesített Szalmakalap Múzeumot. Szakszerű magyarázat, gazdag látnivaló (sok-sok kalap, kalapdíszek, munkaeszközök, kögyűjtemény). Vásároltunk is emléktárgyakat. Aztán kapaszkodunk ki Énlaka felé. Elmondjuk a mondát a környék faluneveinek eredetéről. A templom a falu közepén a dombon, s körben a házak mint csibék a kotló körül. Álldogáltunk a négyszáz éves zádokfa (hárs) alatt, nézegettük a templomkert sírköveit. Etelka tiszteletes asszony tájékoztatót tartott a templom történetéről. Megnéztük a híres rovásírásos kazettát, Muzsnai D. György mennyezetfestő munkáját, a régi úrasztalát, a római korból fennmaradt feliratos követ. Nagyszerű vendéglátásban részesültünk Fülöp Jenő és Irénke portáján a helyi nőszövetség jóvoltából. Énlaka és Firtosvára között a tetőn oly messze lehetett látni, mintha a világ tetején lettünk volna. Vára réztornyú templomában férfiak fogadnak. Bálint Zsigmond tiszteletbeli gondnok beszél az egyházközség életéről, megvalósításairól, gondjairól. Szépen felújított papilakban teremtett otthont a fiatal lelkész családjával. Jól esik hallgatni az egyszerű, józan, az egyházáért oly sokat tevő Zsiga bácsi szavait. Innen szekérúton Bencéd, Csehétfalva, Tarcsafalva alig pár kilométerre lennének, de autóbusszal körbejárjuk Farkaslaka, Szentlélek, Malomfalva vonalát, hogy aztán Székelyszentmihály felső végén kitérjünk az önálló egyházközséggé vált Bencédbe. Pezsgő, virágba szökkenő a gyülekezeti élet! A fiatal lelkész, Makkai-Ilkei Ildikó derűlátó, bizakodó. Tervekről, közös akarásról beszél a csinos kis templomban. Jó érzéssel hagytuk magunk mögött a Szalon-pataka völgyét.

Székelyszentmihály nagy temploma valaha tíz falu számára épült. Különös érzés fog el a hatalmas belső térben. Felújítva, újrafestve várja híveit az óriási gyümölcsös szélén. Lelkipásztora,

Kiss Gergely felvázolja a templom történetét. Jó lenne megnézni a harangokat, az énlaki várból valaha behozott s ide épített követ, az 1848-as vértanúk emlékművét, de az idő sürget.

Csehétfalva esperesi székhely lett. A templom előtt vár bennünket Lőrinczi Lajos lelkész-esperes és neje. Részletesen elmondja az istenháza falán ereklyeként őrzött nemzeti lobogó történetét. Megismertem a felújított orgona egyediségével. Itallal és foszlós kaláccsal kínálnak. Mint mindenik templomkertben, itt is megkóstoljuk a „hargasmagú” szilvát. Elolvassuk, mint mindenik emléktáblán, a világháborúkban elesettek neveit. Fejet hajtunk előttük, de azok előtt is, akik megmaradtak, s tovább vitték az életet.

Tarcsafalván lehangoló a hiábavaló küzdelem és áldozat a jelenlegi templom megmentéséért. A harangláb még állja az idő próbáját – tájékoztat Pitó Attila lelkész. Beszolgál Szentmiklósrá is. Az odavalók buzgóbb templombárák a tarcsafalviaknál – mondta.

Utolsó állomásunk Kobátfalva. A templom közvetlenül a Fő út mellett található. Nemrég csinos tornyot építettek hozzá. A templombelső is teljesen megújult: kazettás mennyezet, virágmintás karzat- és padelők teszik pompázatosá. Nyitrai Csongor helybeli lelkész váltotta valóra gyülekezete és jómaga álmait.

Tele élménnyel értünk haza. Fülünkben csengtek a meglátogatott falvak embereinek hálaszavai: „Milyen jó, hogy a mi kis falunkat sem kerülték el, s méltónak találtak arra, hogy megnézzenek!” A hála pedig a mi szívünkben: Milyen jó, hogy találkozhattunk! Milyen jó, hogy itt élnek, hogy helytállnak!

Czire Irma

Ha egyszer majd megöregszünk

Egyre több helyi nőszövetségben vált immár hagyománnyá, hogy október egyik vasárnapján az időseket, öregeket vagy szépkorúakat köszöntik.

„Ha egyszer majd megöregszünk, sose veszekszünk. Ülünk a kandallónál, fogjuk majd egymás kezét...” fülemben cseng egy régi sláger szövege. Mikor az élet derekán, a csúcson vagyunk, és még semmi közünk az öregedéshez, akkor távolinak és ilyen romantikusnak képzeljük az öregkort, és ebben az idillikus képben nyoma sincs a veszteség, a leépülés érzésének.

Azután túl az ötvenen – ha nem hamarabb – időnként megfáradunk, terhesebb a mindennapi munka, bosszant, hogy el-elfelejtünk valamit, nem elég hosszú a karunk az újságolvasáshoz, szükséges a szemüveg, netán valami krónikus betegség szegődik mellénk útítársnak, és hosszú órákat kell orvosi várótermekben tölteni a havi gyógyszeradagot felírtni. Lehet, hogy észrevétlenül az évek folyamán néhány nemkívánt kilót magunkra szedtünk, azután észre vesszük (és magunkban megjegyezzük), hogy X vagy Y

hozzánk hasonló koru rég nem látott ismerős vagy volt osztálytárs hogy megöregedett. Vajon ő is ezt gondolja rólam? Kezdjük számlálgatni a munkában eltöltött éveket, érdeklődünk az aktuális nyugdíjtvény rendelkezései felől, vajon mennyit kell még lehúzni, hogy elérkezzünk az áhított „szabad élethez”.

A férfiakat talán jobban zavarja a munkabírásuk, a teljesítőképességük csökkenése, de minket, nőket, legtöbbször, mindenképpen zavar az évek múlásával járó külső jelek. Igyekszünk is tenni ellene: megfestjük a hajunkat, a

folytatás a 16. oldalon

Asztalos Klára

Ha egyszer...

folytatás a 15. oldalról

színen ruhánkhoz jól találó sál itt-ott elfedi vagy kevésbé láttatja az éveinket csalhatatlanul mutató bőrfelületet. Szerintem nincs is ebben semmi kivetnivaló, csupán azt fejezi ki, hogy még van kedvünk az élethez.

Az idős kor nehézségeivel akkor szembesülünk először, amikor szüleink, rokonaink, a gondjainkra bízott idősök mindennapjainak tanúi vagyunk. Szomorú élmény végigkísérni egy-egy matuzsálemi kort megért személyt életútjának utolsó szakaszán, megélni a visszafordíthatatlan folyamatot, ahogyan az egyik idős mondta: visszaadjuk a teremtőnek rendre minden képességünket, amivel az életben felruházott. Mi maradhat vigasztalásul, mi teheti elviselhetőbbé a lassan lepergő napokat? Aki bízik Istenben, az tud imádkozni, és könnyít a testi-lelki szenvedésen.

Vajon mi is oda jutunk? – merül fel a kérdés bennünk. Természetesen azt válaszoljuk: én nem szeretném azt a kort megélni, nem szeretném, hogy másokra szoruljak, hogy ne tudjam magamat ellátni stb. De hát tőlünk függ-e, hogy meddig élünk és milyen állapotban fejezzük be földi pályafutásunkat? Nem, nem – amit a sors, a jó Isten ad, az lesz osztályrészünk. Ha a jót elvettük, a rosszat is el kell vennünk – szokták mondani az idősök.

De mégis, mit tehetünk, hogy elviselhetőbb legyen az öregkor? Az orvosok nagy hangsúlyt fektetnek mindig – legalább is hangoztatják – a megelőzésre, a prevencióra. Az öregkort megelőzni, teljesen kiiktatni nem lehet, de ha okosan, ésszel rákészülünk, akkor kitolhatjuk, és megbékéltebben tudjuk elviselni.

Azok, akiknek a gyermekei a világ különböző távoli tájain élnek, vagy házastársuk meghalt és özvegyen egyedül maradtak, gyakran az üresség érzése lesz úrrá rajtuk. Azoknak, akik 30–40 évet alkalmazottként munkahelyen töltöttek, nagy változást jelenthet egyik napról a másikra programot változtatni, még ha elégük volt is a munkából és a munkahelyi viszonyokból. Úgy érezhetik, hogy ott fontosak voltak, számítottak rájuk és most már üres lett az életük. Ezért kell előkészíteni az átmenetet, olyan foglalkozást, olyan társaságot keresni már előre, ahol – legalább is részben – pótolni lehet a hiányt. Azután – akinek van – ott vannak az unokák, jól fog az állandóan vagy szükség esetén kéznél levő nagyfi. Elő kell venni azokat a kedvteléseket, amelyekre addig nem jutott idő: olvasás, barátnők, nőszövetség. A civil szervezetek tömkelege várja az önkénteseket, a jó karban levő aktív nyugdíjasokat.

Öreg ember nem vén ember – biztassuk magunkat, és vállaljunk, tegyünk, amíg bírunk. És ha mégis egyszer eljön az idő, amikor látásunk, hallásunk, testi-

FELHÍVÁS

A Nők Világa terjesztésére fokozatosan szeretnénk áttérni az előfizetéses rendszerre, mivel a szabad terjesztés sok helyen nehézségekbe ütközik.

Az előfizetők közvetlenül postán juthatnak hozzá minden lapszámhoz.

Előfizetni lehet csoportosan az egyházközség címére vagy egyénileg saját lakcímre. A 2009. évi előfizetés díja 4 számra postaköltséggel együtt 9 lej. Előfizetni lehet **2008. december 31-ig** a következő címek egyikére:

- Sigmond Júlia 400750 Cluj-Napoca O. P. 1, C. P. 200
- A körülnézők vagy az egyházközség közvetítésével vagy személyesen Asztalos Klára elnöknek

Szeressük, olvassuk, közösen tegyük érdekesebbé, színvonalasabbá az unitárius Nők Világát, a mi világot!

lelki erőnk meggyengül és elkerülhetetlenül a mások segítségére szorulunk, akkor vegyük jó érzéssel és azzal a megnyugvással, hogy annak idején mi is megtettük másokért.

Én így képzelem el az öregkoromat, ha megérem. Hogy ez hogyan fog sikerülni, azt majd írja meg más énrólam.

ifjúsági oldal

(Nem) szeretjük az iskolát?!

Jó pap vagy ember holtig tanul – ezt tartja az egyik közmondásunk, s hogy ez így is lehessen, egyszer tanulni kell „megtanulni”, ezért találták ki nálamnál okosabb emberek az óvodát, az iskolát, az egyetemet és az ezekhez hasonló rendszereket.

Szeptember tizenötödikén, illetve október elsején be is indulnak a mi esetünkben ezek a rendszerek. Van, akinek ezek a dátumok azt juttatják eszébe, hogy milyen rossz visszamenni fizikaórákra, csillagászatorákra, vagy, hogy milyen unalmas a szilencium, a szeminárium, milyen lehetetlen időpontokban vannak az órák stb. Vannak olyanok is, akik ezen túllátnak: látják azt, hogy milyen jó megismerni a gólyákat, várják a szüneteket, amikor a nyári élményeket lehet mesélni, a nagy szerelemmel találkozni, a friss híreket megtudni meg meg egymás.

Az iskola, az egyetem nemcsak unalmas órákat jelent és lényegtelen témákról való kétórás tanári monológot – habár eleinte így vélekedünk –, hanem néhányunk számára ennél többet. Lassan három éve járok a jelenlegi sulimba, és bentlakásban élek rendesebbnél rendesebb emberekkel, s az a tapasztalatom,

mind az iskolában, mind a bentlakásban, hogy az embereknek csak „a szájuk jár”, hogy nem szeretnek iskolába, egyetemre járni, mert igazából mindenki egyenesen imád iskolába járni!

Imádunk mindannyian órákon egymással vitatkozni, imádunk ellentmondani a tanároknak, és küzdeni azért, hogy legyen meg a mi akaratom, imádunk harcolni a jogainkért, szünetekben egymástól szendvicseket kéregetni, egymást és a tanárokat megviccelni, az iskolai vagy egyetemi rendezvényekre készülni, évfolyamtársainkkal, iskolatársainkkal kirándulni, és még két oldalon át sorolhatnám azt, hogy mit is imádunk mi az iskolában. A felsoroltak persze nem érintik a diákok 100%-át, viszont merem állítani, hogy legalább 90%-a egyetért velem.

Valami miatt úgy mond „menő” dolog hangosan kijelenteni, hogy nem szeretjük az iskolát, egyenesen undorodunk a kényszerítő, s ez a divat – úgy látszik – sosem kopik ki az iskolákból, egyetemekről. Ha valaki ilyeneket jelent ki, akkor vagy ezzel akar kitűnni – amit elég rosszul csinál, mert ez már megszokott dolog –, vagy egyáltalán nem tudja, hogy mi is az iskola. Nem állítom én sem, hogy teljes mértékben ismerem e szó jelentését, viszont azt tudom, hogy nekem nemcsak tanórákat jelent és rengeteg tanulnivalót, hanem annál sokkal többet, amit nem lenne értelme most magyaráznom, mert lehet, hogy van, aki érti, s van, aki nem. Amit nekem jelent, azt nem jelentheti más-

nak, mert szerencsére nem vagyunk egyformák, és a nézőpontjaink sem egyeznek meg teljes mértékben.

Szerintem épp ideje lenne ezt a régi divatot kikoptatni, s belátni azt, hogy szeretjük az iskolát, főleg most, hogy a tanórák mellett még olyan dolgokkal is foglalkozhatunk, amelyek tényleg érdekesek és hasznosak számunkra. Jártathatjuk a szánkat, és hősiessé kijelenthetjük, hogy semmit sem ér az egész, de akkor tegyük fel a kérdést magunkban, hogy akkor mit keresünk egy olyan rendszerben, amelyet teljesen elzárnánk magunktól?

A válasz pedig ne az legyen, hogy mert köteleznek, mert az már régi szöveg. Mert lehetne másképp is csinálni, 13 évesen dolgozni, meg ehhez hasonló? Ezek helyett fogalmazzunk meg egy értelmes választ, és érveljünk! Ha ezt nem szeretnénk, akkor inkább helyezkedjünk el úgy ebben a rendszerben, hogy megtaljuk a számunkra igazán fontos és érdekes dolgokat, s ha alább hagyunk a büszkeséggel s a *menőzéssel*, előbb vagy utóbb bevalljuk, hogy tényleg: az iskolai vagy egyetemi éveink szépek!

Jobbágy Júlia

Dúl a demokrácia!

Midőn ez történt, még nyár volt és meleg és nyüzsgés, és rendezvények vártak arra, hogy megszerveződjenek. Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet küldöttei azonban augusztus 8-án nem ezért gyűltek össze Székelyudvarhelyen, hanem azért, hogy az általuk oly igen szeretett szervezet életében központi szerepet betöltő Küldöttgyűlésen vegyenek részt.

A Küldöttgyűlés az ODFIE legfőbb döntéshozó szerve, amely amellett, hogy a tagok többségének beleegyezésével felszámolhatja az egyletet, igen hosszúra szokott sikeredni, és sajátos munkás hangulatából kiindulva gyakran okoz ellenállhatatlan álmoságot a résztvevő, még edzetlen fiatalokban. De nem erről kíván szólni ez a kis beszámoló, hanem arról, hogy a fent említett nevezetes gyűlés alkalmával, úgy hajnali fél kettő körül eljutottunk oda, hogy immár megválasszuk azt a 18 személyt (12 egyházköri képviselő és 6 egyházköri ifjúsági lelkész), akik a Választmány tagjaiként az elkövetkező évben az unitárius ifjúsági élet fellendítésén munkálkodnak majd. Aztán mégsem így történtek a dolgok. No, nem azért, mert késő volt, hanem azért, mert észrevettük, hogy igen nevelés az a tény, hogy az egyházköri képviselőket, akik egy éven át kell hogy dolgozzanak a fiatalok érdekében, az a körönként pár személy válassza majd meg, akik eljöttek Székelyudvarhelyre. Sokkal igazságosabb lenne – mondtuk –, ha szerveznénk egy-egy olyan köri találkozót, amelynek szerves része lenne a képviselők megválasztása. A szavakat döntés követte, amelynek értelmében október 19-ig a hat egyházköri rendezvény meg kell szervezni ezt a legalább egynapos találkozót. Aztán a döntést tettek követték, és szép sorjában meg is lett a hat egyházköri küldöttgyűlés, amiről ez a cikk is szeretne szólni.

Először a háromszék-felsőfehéri egyházköri ifjai gyűltek össze a vargyasi erdőszlak eszményien szép környezetében. Erről a helyről tudni kell, hogy traktorról kell megközelíteni, nincs villany és Erdély egyik legszebb természeti kincse,

a homoródalmási Orbán Balázs-barlang közelében található. Az utunkba álló akadályokat leküzdve, sok gyertyával felszerelve meg is érkeztünk a házhoz szeptember 8-án, hétfőn este nyolc óra körül. Ráadásul az időjárás is rosszra fordult, és a cikázó villámok között nekiláttunk annak, hogy üssük nyélbe a választást. A mintegy húsz küldött türelmesen végighallgatta a jelöltek bemutatkozását, kérdéseket fogalmaztak meg, majd kijelölték azt a két személyt, akiket a legrátermettebbnek tartottak arra, hogy a kör ügyesbajos ifjúsági kérdéseit boncolgassák.

Ebben az évben a kökői Györgyillyés Izolda és a brassói Kökői Emese lesz az a két személy, akik körutaznak, telefonálnak, rendezvényt szerveznek, idegeskednek és fáradoznak csak azért, hogy a többiek minél jobban érezzék magukat az egyleti otthonukban, és természetesen minél többet tanuljanak és fejlődjenek. Ugyanakkor a vallásos tevékenységek színvonalas és értékes lebonyolítása érdekében a kör amolyan ifjúsági szellemi vezetőt is nyert a Kökösön szolgáló Bíró Attila gyakorló segédlelkész személyében. A választások után a fiatalok kellemesebb tevékenységekbe kezdtek, hiszen a majdnem háromnaposra tervezett rendezvény csak most kezdődött igazán. Néhányan azonban búcsút vettünk az igen szép tájtól, és elindultunk Székelyudvarhely irányába, hiszen másnap itt kezdődött a soron következő egyházköri küldöttgyűlés.

A Bethlen negyedi templom tanácstermében szeptember 9-én közel 30 fiatal gyűlt össze a kétnaposra tervezett egyházköri találkozóra, amelynek első napja a köri képviselők megválasztásáról szólt. Természetesen nem csak ennyiről volt szó, hanem ismertettük az ODFIE felfrissített stratégiáját, beszélgettünk az egyházköri helyzetéről, arról, hogy mit kell tenni annak érdekében, hogy a munka még színvonalasabb legyen. Ám aztán mégiscsak választani kellett, és a jelöltek közül a küldöttek a következők szerint döntöttek: a két egyházköri képviselő a városfalvi László Kunigunda és a székely-

udvarhelyi Zoltáni Botond lett. Az ifjúsági lelkészi teendőket pedig Nagy Adél recsenyédi lelkész látja majd el.

Itt sem volt idő sokáig örvendezni az eredménynek, hiszen indultunk Magyarorszára, ahol a fiatalok már gyülekeztek azért, hogy az egynaposra tervezett rendezvényen részt vegyenek. Reggel ifjúsági istentisztelettel kezdtünk, majd – a stratégia ismertetése és az egyházköri helyzetkép felvázolása után – nekiláttunk a jelölésnek és a választásnak. A több jelölt közül végül a segesvári Nagy-Kóródi Enikő és a magyarsárosi Kendi Róbert lett a két köri képviselő. Itt nem sikerült ifjúsági lelkészt választani, de a Szentháromságon szolgáló Hegedűs Tivadar vállalta, hogy a marosi egyházköri mellett a külköri ifjúsági szellemi fejlődését is szem előtt tartja.

E maratoni küldöttgyűlés-sorozat után kis szünet következett, de nem sokáig, mert szeptember 20-án, szombaton a marosi egyházköri ifjai gyűltek össze Marosvásárhelyen. A szavazás eredményeként az elkövetkező időben Kedei Orsolya és Székely Emília lett a két egyházköri képviselő. Az ifjúsági lelkészi teendőket pedig a fent említett Hegedűs Tivadar látja el.

Egy hétre rá a szentábrahámí művelődési otthon várta a székelykeresztúri egyházkörihez tartozó fiatalokat, akik egy igen hideg és nedves nap után megválasztották a bencédi Mózes Emökét és a szentábrahámí Gothárd-Kis Delinkét az egyházköri képviselői tisztségre. Az ifjúsági lelkészi teendőket a Bencédben szolgáló Makkai-Ilkei Ildikó lelkész látja el.

E sorok írása idején a kolozs-tordai egyházköriben még nem történt meg a választás, de a hírek szerint hamarosan itt is kijelölik azokat a személyeket, akik a kör ifjúsági teendőit intézik.

E rendezvény-fűzér igen kellemes szájját hagyhatott mindannyiunkban, és megerősíthetett abban, hogy az ODFIE-ben tényleg dúl a demokrácia, és ez így nagyon jó! Kívánunk a megválasztottaknak sikeres munkát, sok örömet és kitartást, hogy az elvállalt feladatot minél jobban láthassák el az elkövetkezőkben!

Rácz Norbert

„Hát én immár kit válasszak?” – 2

A párválasztás rejtelem. Számos megragadhatatlan, nehezen megérthető, tudatlan és tudatos, érzelmekkel átszőtt és racionális összetevője van. A motívumok számbavétele, még ha nehéz is, nem haszontalan. Ma, amikor csonka Magyarországon a statisztikai adatok azt mutatják, hogy minden második házasság válással ér véget, s bár itthon még nem ekkora a gond, de úgy tűnik, hogy ez a tendencia itt Erdélyben is emelkedőben van, azt gondolom, rendkívül fontos ennek a kérdésnek a minél részletesebb, minél többszöri körüljárása, tudatosítása.

Véleményem szerint a párválasztás bonyolult folyamatát nem célszerű elválasztani a házasság fogalmától, céljától és feladataitól, mert a párválasztási motívumok elemzéséhez és megértéséhez valójában nincs más mércénk, mint a házasság működésének sikeressége.

A párválasztás a legtöbb ember számára alapvető döntés, életutat jelöl ki, változást hoz, feladatokat ad, öröm és szenvedés forrása. Még a saját magunkban kiérlelt döntés is kockázatot hordoz, mivel az a jövőre vonatkozik. A házasságnak, mint minden más emberi kapcsolatnak, számos olyan eleme van, amelyek előre kiszámíthatatlanok. Ha a „kit válasszak?” kérdésre akarunk válaszolni, napjainkban önként adódik a válasz, hogy azt, akibe szerelmesek vagyunk. A szerelem valóban fontos motívuma a párválasztásnak, azonban nem elégséges alap a társas-válás számára. Ezért, ha a „kit válasszak?” kérdésre bölcsen akarunk válaszolni, érdemes a népi bölcsességek fordulni. A „hasonló a hasonlónak örül”, „az ellentétek vonzzák egymást”, vagy a „megtalálta a zsák a foltját” szavak egyszerre fejeznek ki mély igazságot, és utalnak a kérdés bonyolultságára. E mondások mindegyike sok esetben több vonatkozásban igaz, másban nem. Mindegyik lényeges összetevőt tartalmaz, mindegyik hozzájárul a megértéshez, de a párválasztás mélyebb megértését csak együttes figyelembe vételük szolgálja.

Hasonlóságra épülő párválasztás, azaz „hasonló a hasonlónak örül”

A párválasztási motívumok tudományos, elsősorban szociológiai vizsgálatok a hasonlóságra épülő párválasztás jelentőségét hangsúlyozzák. Az emberek többsége olyan párt választ, aki szá-

mos területen hasonló, szociális státus, anyagi helyzet, foglalkozás, műveltség, érdeklődési kör és társasági kör szempontjából. (Hazán, Zeifman, 1999). Közel hozza egymáshoz az embereket a hasonló sors, a távolba szakadtakat a közös szülőföld, az anyanyelv. Kiemelt jelentőségű a kultúra hasonlósága. A kultúra nemcsak egy ruha rajtunk, amelyet bármikor levethetünk, hanem a személyiségbe ivódik, gondolkodásmódot, világlátást formál, befolyásolja az időhöz, a tárgyakhoz, a személyekhez való viszonyt, az érintkezés módját, a házassági szerepeket, elvárásokat, a gyereknevelést. A hasonló kultúrából jövő pár a dolgok közel hasonló szemlélete mellett egyfajta közös tudást, anyanyelvet, viselkedésmódot hoz, amely az egymás megértését, az együttműködést segíti. Könnyebb a házasságban a világmép, a szülőség, az életmód összehangolása, a közös világ megteremtése. A két személyiség hasonlósága több szempontból is jutalomértékű. Jó alapot ad közös tevékenységek végzésére, közös élmények megélésére, és megkönnyíti az együttműködést. A vélemények hasonlósága növeli az önbizalmat, erősíti az önértékelést. A hasonlóság az ismerősség, otthonosság érzését adja, biztonságot jelent, fokozza az önfeltartást, lehetőséget ad az álarc nélküli jelenlétre. A hasonlóság tehát fontos, ez azonban nem jelenti azt, hogy minden területen hasonlóknak kell lenni. Valójában csak a kulcsfontosságú területeken szükséges eléggé hasonlóknak lenni, mivel az ennek talaján létrejött biztonság elég alapot ad a különbségek elfogadására.

Különbségek alapján történő párválasztás, avagy „Az ellentétek vonzzák egymást”

Mind a szerelembe-esésénél, mind a párválasztásnál vonzó lehet számunkra a másik mássága, amely izgalmas felfedezésekre, a miénktől különböző világ megismerésére ad lehetőséget. Az „ellentétek” a közgondolkodásban is elsősorban a temperamentumbeli és a személyiségjellemzőkben megnyilvánuló különbségekre vonatkoznak. Olyan fogalmak jelölik ezeket, mint az extroverzió-introverzió, a látásmód, a világot megragadó stílus, a kreativitás, a tehetség, az ügyesség, a sajátos érdeklődés, az időkezelés (pontosság-pontatlanság) és a rendszeret fogalmi. Bizonyos különbségek kiválthatják a másik csodálatát, ráébreszhetnek a magunk gyengeségeire, korlá-

taira. A közös világmép, a közös élet megteremtésénél izgalmasabb, és talán valószínűbb megismerést tesz lehetővé az intuitív, empátikus, illetve a racionális, objektív megismerő módok együttes használata és összehangolása. A pontosság és a rendszeret vonatkozásában különösen fontos, de a többi sajátosság esetében is különösen fontos a különbség mértékének figyelembevétele. Túl nagy különbség végtelenített konfliktusok forrása lehet, harcot és nem izgalmaságot teremt a kapcsolatban.

**„Megtalálja a zsák a foltját”
Párválasztás a kiegészítő szükségletek alapján**

Platón azt hirdette, hogy az emberiség az ősidőben egynemű volt, de az istenek megirigyelték az ember boldogságát, és kettévágták. Így most minden ember arra kényszerül, hogy keresse a hiányzó másik felét. Platón késői utódai közül is sokan állítják, hogy a párválasztás a kiegészítő szükségletek alapján történik. Minden férfi és minden nő olyan társat keres, aki vágyait, szükségleteit képes kielégíteni. A gondoskodó olyat keres, akinek hiányzik a gondoskodás, a hatalomvágyó önalávető társra vágyik, akinek hiányzott, vagy nagyon is kielégített volt az anyai gondoskodás a házasságban anyát vagy anya-pótlást keres. A magát gyengének, bizonytalannak vélő bátor, erős védelmező után vágyik. Van igazság természetesen a fentiekben, de a házasságterapeuták tapasztalatai azt mutatják, hogy krízisek, nagy feszültségek idején a kölcsönös szükségletekre épülő házasságok törekennyé válnak (Napier, 2001).

Lélektani szinten a hasonlóságnak, a különbségnek és a kiegészítő szükségleteknek egyaránt jelentősége van. A személyiség irányultságaiban (extroverzió-introverzió) a hasonlóság éppúgy vonzó lehet, mint a különbség. De a házasságban a túl nagy különbség nehézségeket okozhat. A befelé forduló, elmélyülésre törekvő, visszahúzó ember számára a társaságban csillogó, szellemes, középpontban lévő extrovertált vonzó és érdekes lehet a felszínes kapcsolati szinten, de elviselhetetlen egy házasságban. Az érdeklődésbeli különbség érdekes világot tárhat fel a másik számára, de a közösen osztott érdeklődési kör hiányában kiüresedhet a kapcsolat.

A személyiség alapvető választásaiiban, az életet irányító elvekben, a legfontosabb értékorientációk tekintetében a hasonlóság értéke emelkedik ki. (Horváth-Szabó, 2007)

Lakatos Csilla

Kedves Gyermekek!

Egy híres amerikai író, W. Somerset Maugham mondta: „Az élet néha különös dolgokat produkál: ha mindig a legjobbra törekszünk, végül elnyerjük méltó jutalmunkat.” Szeretettel és izgalommal várjuk válaszaitokat, abban a reményben, hogy sokan el fogjátok nyerni a méltó jutalmat. Ehhez kívánunk további kitartást és sok sikert!

A magyar nyelvű hitvita (5 PONT)

1570. október 20-a és 25-e között ebben a városban tartották az első magyar nyelvű hitvitát – hogy a nép is értse. A hagyomány szerint ezt követően 3000-en csatlakoztak Dávid Ferenc vallásához. Ha a vastag betűtől indulva „lógúgrásban” megfejted a következő rejtvényt, megtudod a város nevét.

N	Á	G
Y	X	A
R	A	V
X	D	X

Az unitárius nyomda „névadója” (10 PONT)

Hogy hívták azt a híres nyomdászt, aki Kolozsváron élt, és egyszemélyben volt szász lutheránus prédikátor, magyar író, nyelvújító, bibliafordító, aki unitárius lett Dávid Ferenc hatására, és vált neki hűséges munkatársává – haláláig. Megtudod, ha összeolvasod függőlegesen a kezdőbetűket.

---	Noé második fia (1Móz 7,13)
-----	Így nevezte meg magát Jézus (Lk 21,36)
-----	Jakob apósa (1Móz 29,9–20)
-----	Jézus 7. tanítványa (Mt 10,3)
-----	Itt kötött ki Noé bárkája (1Móz 8,1–5)
-----	Dávid király apja (1Krón 29,26–28)
-----	Itt imádkozott Jézus (Mt 26,36)
-----	Mózes testvére (2Móz 4,14)
-----	A zsidó nép királya Dávid után (1Krón 29,23)
-----	Római helytartó, ő ítéli halálra Jézust (Mt 27,11–26)
-----	Kain testvére (1Móz 4)
-----	Ő menti meg József életét (1Móz 37,12–22)

Kertkeresés (5 PONT)

Zsibótól 9 km-re a Szamosba siető Almás-patak egyik mellékpatakának a völgyében található egy 32,5 hektáron elterülő „kert”, amely védelem alatt áll. Megismered e különös rezerváció nevét, ha megfejted a betűrejtvényt.

RÁSNYÁKKO REKEJT

Lukács-szüret

(5 PONT)

Október a szüret hónapja. Ekkor a szőlőhegyi munkálatok után szüreti mulatságot rendeznek. Székelyföldön általánosan elterjedt a felvonulással egybekötött szüreti mulatság. Ezt még olyan falvakban is megrendezik, amelyekben nem terem meg a nemes szőlő. De nemcsak szőlőt szüretelnek. Ha megfejted a rejtvényt, megtudod, milyen szüret veszi kezdetét a néphagyomány szerint október 18-án, Lukács napján.

S Z L D E T N Y

E I G S Z E E

Egy nagy magyar utazó (10 PONT)

1943. október 26-án hunyt el STEIN AURÉL magyar utazó, a belső ázsiai világhírű kutatója. Kelet-Turkesztánban, majd Lop Nor környékén kutatott, s vizsgálta a híres „selyemút” nyomait. Később Nagy Sándor nyomait követve hatolt be Afganisztánba, hogy azután feltárja az ókor híres sziklavárát, Aornoszt. Hatalmas gyűjteményét Londonban a British Museum őrzi.

Keressétek ki az alábbi táblázatból a megfelelő betűket, írjátok a számok mellé, és megtudjátok, hol kutatott e világhírű magyar felfedező. Írjátok a választ a pontok fölé.

8 9 10 11 12 13 14 15

1

2

3

4

16 17 18 19 20 21 5

6

7

H1	R18	M10	T12	K5	T8
E13	M3	V16	X	O19	T14
A7	O21	X	B6	X	Á17
O4	E9	T15	S20	E11	O2

A megfejtéseket december 1-jéig a már jól ismert címekre várjuk:

postán **Fekete Levente**
527005 Aita Mare Str. Főút 349. jud. Covasna,

illetve elektronikus postacímre
levente63@gmail.com.

Látszólagos veszély

Egy férfi férjes asszonyt szöktet meg egy létrán a holdfényes éjszakában. A nő így szól:

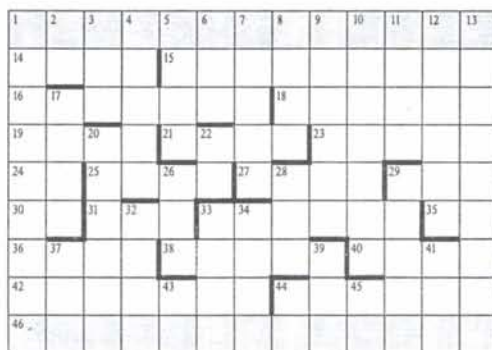
- Ha a férjem tudná, mit csinálunk, mindkettőnk azonnal megölne!

- ...! - jön a váratlan, megnyugtató válasz a pasitól.

Vízszintes: 1. A poén első része.

14. Tokaji borfajta. 15. Kérdésekkel elbizonytalanít valakit a helyes válasz megadásában. 16. Bűzös mocsár. 18. „Már hó el a bérczi tetőt” (Petőfi: Szeptember végén) 19. Lada-típus. 21. Cseh teherautómárka. 23. Csattogó, éles hangú költőzömadár. 24. Nagyság része! 25. Az egység 10^{18} -ik része. 27. Konzervet kibont. 29. Romlott a tojás. 30. Rubel magánhangzói. 31. Magyar esztéta volt (Lajos). 33. Ruhartozékokkal ellátott. 35. Üres a ler! 36. Francia író volt (André). 38. Zendül valami ellen. 40., az idegen - Neoton Familia-sláger. 42. Porciózó. 44. Aki ezzel kel, az egész nap morcos. 46. A poén befejező része.

Függőleges: 1. Napkelte ellentéte. 2. ... királya, Lalo-opera címe. 3. Az Ung ukrán neve (UZS). 4. Madárfajta. 5. Szalonnát főz. 6. Textilnövény. 7. Ahhoz hasonló. 8. Franciaországi város. 9. Európaiak megszólítása Indiában. 10. Ütemesen kattog. 11. Nemi jelleg. 12. Erre-arra változtat. 13. Levélíró azonosítása céljából szokták csináltatni a gyanúsítottal. 17. Francia folyó. 20. Darabkákra szeletel. 21. A Jupiter egyik holdja. 26. Taszit. 28. ... Sumac, perui énekesnő. 29. Férfinév. 32. Monda. 33. Díszelőadás, díszruha jelzője. 34. Oxigén-módosulat. 37. Múlását óra méri. 39. Nóta. 41. Lokál. 43. Véd. 44. Bárium vegyjele. 45. Nedv.

In flagranti

Hazamegy a férj, és egy idegennel kapja rajta a feleségét az ágyban. Elkezd ordítani, mire a feleség így szól:

- Benő, nem szégyelled magad? ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. A földrengés, az árvíz, jégverés is ebbe a kategóriába tartozik: természeti csapás. 14. Brazília egyik tagállama. 15. Gyarapodó. 16. Programozási nyelv. 17. Erdei állat. 18. Vegetál, nehezen tengődik.

20. Elme. 21. Északi férfinév. 23. Rubik ..., a bűvös kocka feltalálója. 25. Gyors. 28. Az a másik. 30. Ókori balkáni nép volt. 32. Redőny. 33. Teremsport. 35. ... Montand, francia sanzonénekes. 36. Muszklí. 38. Toldalékos. 39. Bunyó. 44. Eötvös Loránd Tudományegyetem, röviden.

Függőleges: 1. Dsida ..., erdélyi magyar költő volt. 2. Versenyen elhagy. 3. Férfinév. 4. Egyszerű gép. 5. Görög győzelemistennő. 6. Szántóeszköz. 7. Mazsola társa a bábfilmekben. 8. Izmos. 9. Tisztelt Cím, röviden. 10. Zárka. 11. Skandináv hősköltemény. 12. Tollforgató. 16. Kézimunkaféle. 19. Fejet dacosan lehajt. 22. Volt ilyen szoknya, van ilyen krumpli. 23. A poén befejező része. 24. Elmélázik, gondokozik, a semmibe bámul. 25. Orvosi kés. 26. ...bab, a majomkenyérfa más neve. 27. Tova. 29. Puskával megöl. 31. Régi római pénz volt. 33. Keleti súlyegység. 34. Megtörtént dolog. 27. Csődör. 40. Sír. 41. Angol fiúnév. 42. Ellenben. 43. Szintén ne.

A rejtvényt Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: 2008. december 5-e. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét decemberi lapszámunkban közöljük.

Augusztusi rejtvényeink megfejtése: *Tanulékony doki*: Fogalmam sincs, tévében láttam. *Összeférhetőség*: Hát, az egyik nem zárja ki a másikat.

Könyvjutalmat nyert Péter Erika székelyudvarhelyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com
A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem örzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Czire Irma** ny. tanár (Székelykeresztúr), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Jobbágy Júlia** diák, JZsUK (Kolozsvár-Kövend), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Katona Dénes** lelkész, közügyigazgató (Székelyudvarhely), **Kedei Mózes** lelkész (Székelyudvarhely), **Kovács Sándor** teológiai tanár (Kolozsvár), **Lakatos Csilla** lelkész, pszichológus (Miskolc), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Makkai-Ilkei Ildikó** lelkész (Bencéd), **Molnár B. Lehel** lelkész, EUE-levéltáros (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-elnök (Kolozsvár), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Székely Miklós** lelkész (Kövend)